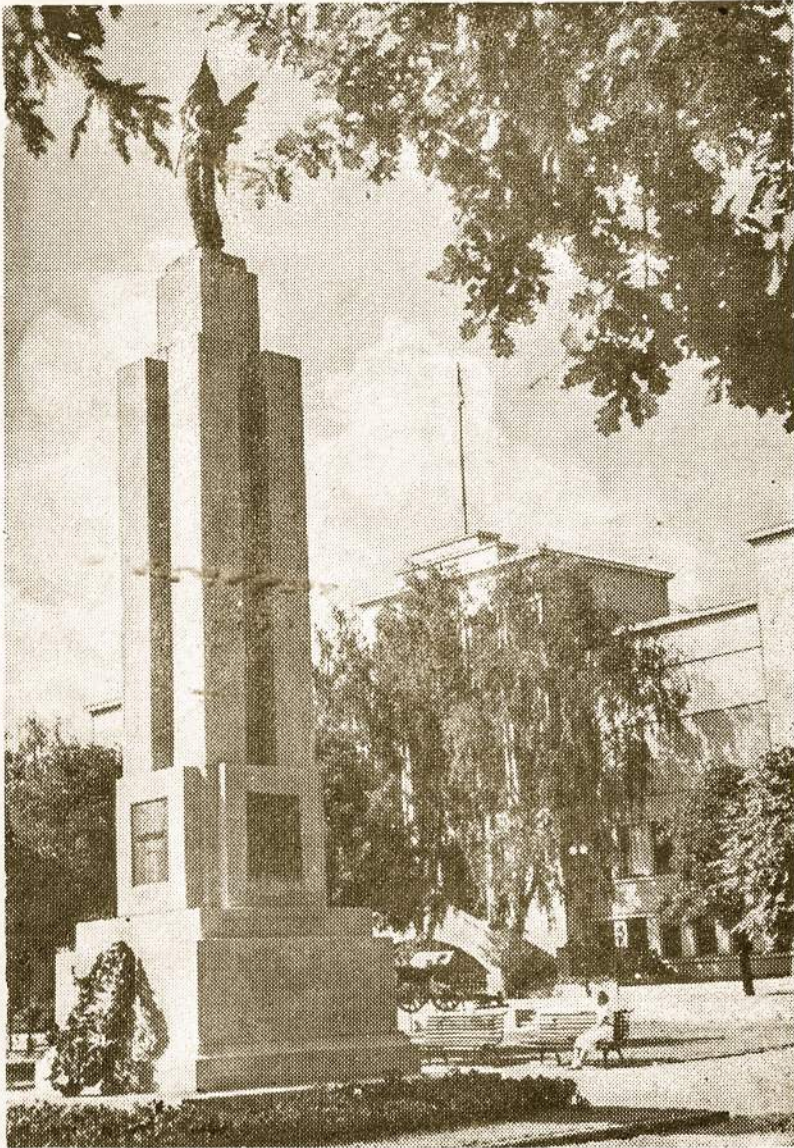

EL TIEMPO **Laikas**

Rugsėjis - Septiembre 1948 - I metai, Nr. 1

Sparnuotoji Laisvės statula Vytauto Didžiojo Muziejaus sodelyje Kaune

“Laiko” Bendradarbiai

ALFONSAS GRAUSLYS, žemaitis, mokslus ėjo Telsių gimnazijoje ir Lietuvos Universiteto Teologijos - Filosofijos Fakultete Kaune. Keliolika metų dėstė tikyba įvairiose Kauno gimnazijose, dirbo organizacijose. Kelis metus pamokslininkavo Kauno Įgulos bažnyčioje. Visą laiką dirbo spaudos darbu, rašydamas įvairiuose žurnaluose ir laikraščiuose. Nuo 1946 gruodžio 7 d. gyvena Argentinoje. Šiame “LAIKO” numeryje atspausťas jo straipsnis “Iševio pareigos Tėvynei” buvo paskaitytas š. m. liepos 18 d., minint Iševių Dieną ir Dariaus-Girėno žygio 15 m. sukaktį.

JUOZAS KĖKSTAS, gimęs 1915 m. Vilniaus krašte, baigė Vilniaus Vytauto D. gimnaziją ir studijavo humanitarinius mokslus Varšuvoje. Uoliai dalyvavo Vilniaus krašto lietuvių spaudoje. Už lietuviškąją veiklą sėdėjo Lukiškių kalėjime, Kartuzų Berezos koncentracijos stovykloje. 1940 - 42 pateko į įvairius sovietų kalėjimus ir koncentracijos stovyklas. 1942 amnestuotas pasiekia VIII Britų Armiją ir dalyvauja mūšiuose, kuriuose du kartu sužeidžiamas. Išleido sekančias poezijos knygas: “Toks gyvenimas” (1938 Vilniuje), “Rudens dugnu” (1946 Romoje), “Staugus horizontas” (1946 Romoje), “Diena naktin” (1947 Buenos Aires) ir Juliusa Slovackio poezijos vertimą “Mano palikimas” (1948 Buenos Aires). Šiame “LAIKO” numeryje atspausťas jo vienas iš paskutinių eilėraščių “Argentina”, kuriame jausti praėjusių poeto nelaimių ir dabartinių Tėvynės skausmų atodūsiai.

VINCAS RAMONAS, gimęs 1905 m., pasižymi retu kalbos grožiu ir pasakojimo lengvumu. Kai kurios jo novelės yra išverstos į latvių, suomių ir švedų kalbas. Jo novelės “Dailininkas Rūba” (1934 Kaune), romanas “Dulkės raudonam saulėleidy” (1943 peridikoj) ir paskutinis romanas “Kryžiai” (Vokietijoje), kuriuose vaizduojama pirmoji bolševikų okupacija Lietuvoje, susilaukė didelio pripažinimo. Šiam “LAIKO” numeryje atspausťa “Kryžių” romano ištrauka vaizduoja, koku būdu tūkstantčiai mūsų brolių tautiečių atsidūrė tremtyje, kur ir šiandien dar tebeskursta, laukdami mūsų pagalbos.

Svarbu Moterims ir Mergaitėms!

Š. m. rugsėjo 19 d., lygiai 17.20 val. (prieš pat Tautos Sventės minėjimą) Lietuvos vaikų draugija “Birutė” kviečia savo nares ir visas joms prijaunčias moteris bei mergaites būtinai dalyvauti svarbiame draugijos susirinkime Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellanedoje. Be einamųjų reikalų programoje numatytos viešnių kalbos, dainos ir deklamacijos.

Valdyba.

“Laiko” Rėmėjai

PRANAS RAMANAUSKAS, žinomas Buenos Aires lietuvis pramonininkas, yra pirmojo “LAIKO” numerio finansuotojas ir jo Garbės Leidėjas. Gimęs 1895 m. Sėredžiaus miestelyje, Dubysos ir Nemuno santakoje, p. Ramanauskas išgyveno bolševikų revoliuciją Sibire ir gerai pažįsta raudonųjų siūlomąjį “rojų”. Savo sumanumo dėka jam pavyko grįžti į Lietuvą, iš kur 1928 m. atvyko į Argentiną. Buenos Airese, Virrey Liniers 1826-28, p. Ramanauskas turi visais atžvilgiais pavyzdingai vedamą mechaninę įmonę, kurioje gaminami įvairūs preciziniai aparatai ir jų dalys moderniškomis mašinomis. Šalia lietuviškos pramonės skatinimo p. Ramanauskas neužmiršta ir kultūrinių mūsų kolonijos reikalų, nes gerai supranta, kad ekonominis mūsų tautiečių pakilimas yra neįmanomas be lygiagrečios kultūrinės pažangos.

Savo Garbės Leidėjui “LAIKO” Redakcija ir Administracija reiškia nuoširdžią lietuvišką padėką ir linki, kad jo drąsus pavyzdys paskatintų mūsų Iševiją stiprėti ekonomiškai ir kilti kultūriškai.

Pirmieji “LAIKO” Rėmėjai

Tuo tarpu galime paskelbti šiuos pirmuosius mūsų laikraščio Rėmėjus (skaičiai reiškia pezus):

Būzai A. ir E. 50, Ališauskas Andrius 20, Povilonis Stasys 20, Razanskas P. 10, Padvalskis Ig. 10, Mainonis Paulis 10, Mačiulis P. 10, Dugan Sofija 10, Grigorevičius Jonas 10, Salalauskas Pijus 10, Mulvinas Kazimieras 10, Kundrotas Antanas 10, Strolis P. 10, Santaras P. 10, Rymavičius V. 5, Šimkus Alf. 5, Račiūnas Valent. 5, Paršelis Antanas 10.

Visiems Rėmėjams “LAIKO” redakcija ir administracija taria nuoširdų lietuvišką ačiū.

P A I E Š K O J I M A I

Maskevičiūtė - Lumas Ona, gim. Galkų km., Vaškų valsč., Biržų apskr., ieško savo giminių.

Muvinas Kazimieras ieško Gaižiūno Broliaus, gyv. Vokietijoje. Atsiliepti adresu: K. Mulvinas, R. Gutierrez 1681, Avellaneda, B. A., Argentina.

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIĐŲ Dirbtuvė - Parduotuvė

Parduodama bovelna, vilnos ir įvairios drobės. Daroma valizoms užvalkalai. Taisomos įvairios minkštos kėdės, daromos gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Kaimos labai prieinamos.

Antanas Šalčiūnas

Juan B. Alberti 933

T. A. 60 - 2784

Buenos Aires

EL TIEMPO Laikas

MĖNESINIS LIETUVIŲ ŽURNALAS

LEIDŽIAMAS BUENOS AIRES'E

REDAGUOJA: REDAKCINĖ KOLEGIJA

Atsak. Redaktorius: K. Kazimieras Vengras

MENSUAL LITUANO EN BS. AIRES

Director Responsable: P. Casimiro Vengras

Redakcijos ir Administracijos adresas:

Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires (Argentina)

T. A. 20 - 9027

PRENUMERATOS KAINA: Argentinoje metams 10 pezų, pusei metų 5 pezai, atskiras numeris 1 pezas. Uruguay'uje metams 4 Urug. pezai. Šiaurės Amerikoje ir kitur metams 2 doleriai.

Rugsėjis - Septiembre 1948

I metai, Nr. 1

Kodėl "Laikas"?

Kodėl pasirodo "LAIKAS"?

Todėl, kad jau atėjo laikas.

Atėjo laikais visiems Argentinos lietuviams pagaliau išgirsti žudomos Tėvynės balsą.

Mums reikia tikrojo Tėvynės žodžio.

To žodžio, kurį nešė knygnešiai iš Prūsų į tautiečių širdis, kad jose pavergtą Tėvynę prisikeltų naujam, nepriklausomam gyvenimui.

To žodžio, kuris šiandien šaukiasi į dangų iš Lietuvos miestų, kaimų ir miškų, kuriuose medžiojami mūsų broliai partizanai.

To žodžio, kurį taria mirštančių tautiečių lūpos tolimose Sibiro taigose. Ir kuris veržiasi iš nerimu sergančios tremtinio krūtinės.

Žodžio, kuris ir vėl padarys stebuklą: prikels Lietuvą naujam laisvam gyvenimui. Pirmiausia kiekvieno tikrojo Lietuvos širdyje, o paskui ir mūsų sodžiuose ir miestuose.

Pats laikas ir Argentinos lietuvių tarpe išgirsti šitą žodį, tą nesuklastotą Tėvynės balsą.

Ir todėl išeina "LAIKAS".

Jis nėra naujai atvykusiųjų tremtinių laikraštis.

Jo sumanytojai ir leidėjai yra patys Argentinos lietuvių veikėjai, kurie seniai laukė progos įvykdyti savo seną svajonę: išleisti tinkamą laikraštį visiems Argentinos ir jai gretimų šalių lietuviams.

„LAIKAS“ yra nesulaikomas, kaip laikas. Jis eina pas kiekvieną lietuvi, nes jis nepriklauso jokiai grupei ar pažiūrai. Jis priklauso visiems lietuviams, nors jo atsakomuoju redaktorium pasirašo vienas žmogus. Kas nors juk turi pasirašyti.

"LAIKAS" bus vispusiškas. Jis rašys apie Argentinos ir jai artimųjų šalių lietuvių gyvenimą. Jis jungs šį gyvenimą su visos

Tautos gyvenimu, be kurio mūsų gyvenimas netenka savo prasmės ir tikslo, kaip nudžiūvusi šaka, atkiršta nuo savo kamieno.

Šalia žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio, "LAIKAS" duos ir gražių pasiskaitymų, kuriuos rūpestingai parinks iš savo bendradarbių kūrybos ir iš geriausiųjų Lietuvos rašytojų bei poetų veikalų.

Gerbdamas kiekvieną dorą įsitikinimą ir pažiūrą, "LAIKAS" nepakęs tikybos užgauliojimų, nes didelė mūsų Tautos dauguma yra katalikiška.

Duodamas žinių protui, "LAIKAS" ne-

Pramonininkas Pranas Ramanauskas
Pirmojo "LAIKO" numerio Garbės Leidėjas

Activemos la Instalación de los Desplazados

En Europa, transcurridos más de tres años de la victoria, todavía se encuentran alrededor de 800.000 desplazados. Desde el 1º de Julio de 1947 hasta el 21 de Marzo de 1948, gracias a los esfuerzos de los mismos y de sus parientes, fueron instalados en varios países 20.126 desplazados; de este total 837 lo fueron en la República Argentina. Más o menos durante ese mismo período y debido a los esfuerzos de la Organización Internacional de Refugiados (IRO), fueron instalados 87.592 desplazados, de ellos 4.338 en la República Argentina. Recibieron el mayor contingente de desplazados: Gran Bretaña (39.255), Bélgica (16.788), Estados Unidos de América del Norte (12.203), Canadá (11.416) y Francia (8.296). Es sorprendente, de que hasta el momento han recibido la mayor cantidad de desplazados justo aquellos países, que se destacan no tan solo por su elevada cultura, sino por la gran densidad de su población. Demuestra ello, que los países cultos ya lograron percibirse de la elevada calidad, como personas, de los desplazados europeos.

El propio presidente de los Estados Unidos de América del Norte, Sr. Truman, caracterizó así a los desplazados europeos, en su discurso pronunciado el 3 de Julio del corriente año en Chicago:

“Estas personas son héroes de la demo-

užmirš ugdyti lietuvių širdį, nes protas be širdies yra nežmoniškas.

“LAIKE” galės bendradarbiauti visi lietuviai, kuriems yra bendras vienas didis ir nenugalimas troškimas: nepriklausoma Lietuva Europoje ir taurus lietuvius Pietų Amerikoje.

Jau spėjęs sutelkti žymių Rėmėjų ir Bendradarbių būrį iš įvairių organizacijų bei sambūrių tarpo, “LAIKAS” su pasitikėjimu žengia į ateitį, nes ateitis yra neabejotina laiko dails. Augant skaitytojų skaičiui, “LAIKAS” savaimė darysis vis gražesnis, pigesnis ir dažnesnis. Jo tikslas yra pasidaryti kiekvieno lietuvių skaitomą savaitraščiu.

Su nieku nesipykdamas ir niekam nepastodamas kelio, “LAIKAS” šaukia visus lietuvius į vieną bendrą lietuvišką frontą. Į šventą kryžiaus karą dėl Lietuvos ir lietuviškumo. Dėl Argentinos ir kaimyninių šalių lietuvių ateities.

“LAIKAS” savo tikslą pasieks, nes jį skaitys ir rems kiekvienas lietuvis.

Nes “LAIKUP” priklauso ateitis!

cracia, y por dicha causa no pueden regresar a sus casas. Ellos son anticomunistas. Proceden de Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, Ucrania y Yugoslavia. Todos nosotros sabemos demasiado bien, porque los anticomunistas no pueden regresar seguros a estos países”.

El permitir la entrada de tales personas no solo que no dificulta, sino que por el contrario, eleva el bienestar económico de la nación. Y que es justamente el hombre de valor la mayor riqueza de un país. Además, la admisión de estas gentes anticomunísticamente dispuestas y cabalmente concedores de los métodos bolcheviques, no pueden sino recaer muy positivamente sobre la vida política de cualquier nación. Así ya lo han experimentado especialmente Canadá, Bélgica, Estados Unidos de América del Norte y muchos otros países.

No es difícil comprender, porque los bolcheviques con incesantes ofertas y amenazas procuran hacer volver a los desplazados europeos y porque su propaganda los calumnia y enloda en todos los países, para que estos los admitan lo menos posible. Pues saben perfectamente, que los desplazados europeos, esos testimonios vivientes del “paraíso” rojo, dondequiera se encuentren, siempre acarrearán un golpe mortal para la falaz propaganda de los agentes pagados por el Kremlin.

He aquí el porqué en estos últimos tiempos muchas naciones ya han formado planes para el instalamiento de la mayor cantidad posible de desplazados. Estados Unidos de América del Norte se prepara para recibir nada menos que 200.000 de ellos. Brasil ha concluido un acuerdo con la Organización Internacional de Refugiados (IRO) según el cual se obliga a admitir una cantidad ilimitada de desplazados, cuya instalación será efectuada en grupos de 5.000 personas. Guatemala consiente en recibir 50.000 desplazados, Venezuela — también 50.000. Canadá está decidido a recibir 5.000 desplazados por mes, mientras que Australia lo hará a 1.000 por mes. Gran Bretaña seguirá instalando mensualmente de 5.000 a 6.000 desplazados.

Los bálticos son considerados el más valioso conjunto de los desplazados, pues mientras la masa de los demás refugiados la forman simples trabajadores traídos por los alemanes, la mayor parte de los bálticos son especialistas de diversas clases y gente de más elevada instrucción, que por sí mismos se han

Rugsėjo 8-toji

Tautos šventė yra didžiųjų tautos įvykių paminėjimas arba jos didvyrių pagerbimas. Vasario 16-ji yra Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo paminėjimas. Ta diena yra mūsų tautos laisvės šventė ir kovojusių už laisvę didvyrių pagerbimas. Kartu yra įrodymas, kad lietuvių tauta yra verta laisvės, turi teisę savo gyvenimą pati tvarkyti ir nenori niekam vergauti. Kita lietuvių tautos šventė yra švenčiama rugsėjo 8 dieną. Tai yra Lietuvos ir lietuvių didybės šventė, buvosios didelės ir galingos Lietuvos praeities paminėjimas.

Norint suvokti rugsėjo 8-tosios reikšmę lietuvių tautai, reikia nusikelti į tolimą Lietuvos praeitį, į Vytauto Didžiojo laikus. Tais laikais Lietuva buvo žymiausia Rytų Europos valstybė, jos sienos ėjo nuo Baltijos iki Juodosios Jūros pakraščių. Niekada Lietuvos vardas nebuvo toks garsus ir pati valstybė tokia galinga, kaip Vytauto Didžiojo laikais. Dėlto Vytautas mums lietuviams yra garbingiausias mūsų tautos didvyris, kurio darbais stebisi daugelis svetimtaučių ir kurio vardą su pagarba mini kiekvienas lietuvis.

Sunkus buvo Vytauto gyvenimo kelias ir beveik visas jo netrumpas amžius buvo praleistas kovose dėl geresnės Lietuvos ateities. Jam teko kovoti ne tik su išoriniais priešais, bet net su savo paties artimaisiais, su savo pusbroliu Jogaila. Reiktų šiuo atveju prisiminti bent tris jo didžiausius laimėjimus, kurie kaip tik išgarsino Lietuvos ir jo paties vardą.

Lietuvos rytuose gyvenančios rusų kunigaiškijos Lietuvai jau buvo nepavojingos, nes daugumą jų jau priklausė Lietuvai. Kitos ieškojo Vytauto globos, negalėdamos apsiginti nuo žiauriųjų totorių. Totoriai sa-

vo užpuldinėjimais grasė Lietuvos rytų pasienių gyventojams ir net visai rytų Europai. Vytauto žygis prieš totorius 1399 m. žymiai susilpnino totorių jėgas. Vėliau Vytautas savo gudrumu privertė totorių valdovus — chanus pasitraukti arba klausyti jo įsakymų. Kovos prieš totorius buvo pavadintos “kryžiaus žygiais”, pagarsėjo visuose kraštuose, garsindamos Lietuvos ir Vytauto, kaip tų kovų laimėtojo, vardą.

Vytautas nugalėjo ir kitą amžiną Lietuvos priešą, kuris du šimtus metų užpuldinėjo ir naikino Lietuvos žemes iš vakarų pusės. Tai buvo vokiečių Kryžiuočių ordinas. Po krikščionybės platinimo priedanga kryžiuočiai norėjo pasigrobti Lietuvos kraštus

★
Mindaugas
Lietuvos
suvienytojas
ir jos
pirmasis
karalius

★

retirado del terror bolchevique. Por eso hasta ahora, mayormente se instalaban en Gran Bretaña, Bélgica, Canadá, Estados Unidos de América del Norte, Francia. Siendo nórdicos, ellos tratan de evitar el clima demasiado cálido. Entre las naciones de América del Sur, parece que las condiciones más favorables para su instalación son las de las Repúblicas Argentina, Uruguay y Chile. Este sería el instante más oportuno para que nuestras correspondientes organizaciones y comités actuaran, de modo que el interés por los desplazados europeos se acrecentase no solamente en la opinión pública nacional, sino además en las correspondientes reparticiones nacionales y de inmigración. Por me-

dio de memorandums habria que solicitar, que las reparticiones competentes simplificaran el procedimiento de admisión y concedieran condiciones más ventajosas para la instalación de personas de distintas profesiones y especialidades, conjuntamente con sus familiares.

Y finalizando, debemos observar que la política inmigratoria argentina, seguida hasta el presente en cuanto a los desplazados, puede servir de ejemplo para ciertas otras naciones, cuya selección de los desgraciados inmigrantes, efectuada en base a estrechos motivos económicos o de lucro, no solamente que es anticristiana, sino, además, inhumana.

Dr. F. Constantino

ir lietuvius padaryti savo vergais, ką jau buvo padarę su lietuviams giminingais prūsais. Kad lietuviams netektų susilaukti panašaus likimo, Vytautui reikėjo vieną kartą ant visados užbaigti tuos Kryžiuočių užpuldinėjimus. Ir jis tai įvykdė 1410 m. Surinkęs didelę lietuvių, rusų ir totorių kariuomenę, pasikvietęs Jogailą su dideliu būriu lenkų. Vytautas, pats vadovaudamas tai jungtinei kariuomenei, visiškai sunaikino Kryžiuočių jėgas. Ta garsiausioji Vytauto kova su Kryžiuočiais yra iki šiol žinoma Žalgirio vardu. Tame Žalgirio mūšyje Kryžiuočiai buvo sutriuškinti taip, kad jie jau niekada daugiau nepajėgė atsikelti ir savo prarastą įtaką atgauti. O šitoji Vytauto pergalė suteikė jam nemirštamą Didžiojo vardą.

Vytautas Didysis buvo ne tik didelis karo vadas, bet ir gudrus valdovas. Jis matė, kad valstybę reikia ne tik nuo priešų apginti, bet ir viduje sutvarkyti. Visa Europa tuo laiku jau buvo krikščioniška, o Lietuvos gyventojai dar tebegarbino ažuolus, tebelaikė šventuosius miškus, kūreno šventąsias ugnis. Pagonybė jau buvo atsilikusi ir tamsi. Daugelis šviesesnių lietuvių ir pats Vytautas buvo jau krikščionys. Reikėjo tad ir paprastuosius kaimų žmones apkrikštyti, kad ir lietuviai pasiektų Vakarų Europos kultūrą. Krikščionybės įvedimas Lietuvoje yra didelis Vytauto nuopelnas. Priimdama katalikybę, Lietuva buvo apsaugota nuo rusų įtakos ir nuo Kryžiuočių klastos, būk jie kovoja su pagonybe. Vėliau tas turėjo nepaprastos reikšmės. Jei Lietuva būtų priėmusi rusų pravoslavišką krikščionybę, nebūtų pajėgusi atsispirti Carų pastangoms lietuvius surusinti.

Įvedus Lietuvoje krikščionybę, lietuvių tautą atsistojo šalia kulturingų Europos tautų, o Vytauto vardas buvo žinomas ir gerbiamas visų krikščioniškų valdovų. Popiežius jam suteikė savo "Žemiškų Reikalų Pagelbininko" titulą. Tai atrodo tik grynas titulas, bet tais laikais buvo nepaprastai reikšmingas įvykis, kurį žinojo visa Europa. Po to imperatorius Zigmantas pasiūlė Vytautui vainikuotis karaliumi ir pažadėjo atsiųsti karaliaus vainiką. Lucko pilyje buvo didelis suvažiavimas, kur dalyvavo labai daug Lietuvos didikų ir pasiuntinių iš kitų valstybių. Vainikavimosi iškilmes buvo nutartos padaryti 1430 m. rugsėjo 8 d. Jogaila tam taip pat pritarė. Bet sužinoję lenkų bajorai ir kunigaikščiai tuo nebuvo patenkinti. Vytauto apsvainikavimas karaliumi lenkams reiškė visišką Lietuvos atsiskyrimą nuo sąjungos su Lenkija. O Lenkija be Lietuvos būtų buvusi tik maža ir silpna valstybė. Dėlto lenkų

didikai stengėsi kaip nors vainikavimosi iškilmes sutrukdyti. Imperatoriaus Zigmanto pasiuntinius, kurie nešė Vytautui Didžiajam karaliaus vainiką, jie sugavo einančius per lenkų žemes, karališkąjį vainiką atėmė ir juos smarkiai sumušę paleido. Sužinojęs tai Vytautas nutarė vainikuotis be lenkų pritarimo. Bet Vytautas jau buvo 80 metų amžiaus. Keliaudamas į Vilnių, nukrito nuo arklio ir po kelių dienų, tų pačių metų spalio mėn. 15 d. mirė, nespėjęs įvykdyti savo paskutinio didžiojo sumanymo.

Nors Vytautas Didysis ir nespėjo užsidėti karališkojo vainiko, bet jo ir Lietuvos vardas rugsėjo 8-tąją dieną suspindėjo didžiausia ir skaisčiausia šviesa. Lietuvos galybė ir garbė pasiekė aukščiausią laipsnį, kuris Lietuvos istorijoje ir kiekvieno lietuviio širdyje įrašytas aukso raidėmis. Jeigu italai didžiuojasi, kad jie yra garsiųjų romėnų ainiai, jei parncūzai didžiuojasi savo Karoliu Didžiuoju, vokiečiai Fridriku Didžiuoju, tai ir kiekvienas lietuvis gali ir turi didžiuotis, kad jis yra kilęs iš tos tautos, kuri turėjo Vytautą Didįjį, ir kurios praeitis yra garsi darbais ir žygiais. Lietuvos didybė ir garbė yra visų lietuvių didybė ir garbė. Vytauto žygiai, sunkios kovos ir laimėjimai yra paskatinimas jo ainams sekti jo pėdomis ir laimėti.

Zigmas Stepšys.

ISPĖJIMAS LIETUVIAMS DĖL RUSŲ SKELBIAMOS REGISTRACIJOS

Jėga okupavę Lietuvą ir kitas Baltijos valstybes, rusai jau 1940 metais skelbė mūsų valstybių piliečių registraciją, kuri nedavė rezultatų. Todėl dabar rusai vėl skelbia mūsų piliečių registraciją.

Pastaruoju laiku komunistinėje spaudoje, leidžiamoj lietuvių kalba, pasirodė Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos Pasiuntinybės skelbimai, raginantys Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių piliečius registruotis "kaipo tarybiniai piliečiai".

Ryšium su tuo Lietuvos Pasiuntinybė įspėja Lietuvos piliečius, kad jiems nėra jokio reikalo nei prievolės registruotis pas rusus, nes nei viena Amerikos valstybė nėra pripažinusi Sovietų Sąjungos įvykdyto smurto okupuojant mūsų Tėvynę.

Registravimasis pas rusus "kaip tarybiniai piliečiai" būtų lygus Lietuvos atsisąjūdimui. Tapę "tarybiniais piliečiais", lietuviai priklausytų nuo rusų, turėtų mokėti jiems mokesčius, galėtų būti jėga gabenami Sovietų Sąjungon arba užsieny gyvenant galėtų būti verčiami tarnauti Sovietų Sąjungai ir t. p.

Neabejojame, kad joks sąmoningas lietuvis laisvu noru niekad pas rusus nesikreipis registracijos reikalui. *Liet. Pasiuntinybė.*

Iševio Pareigos Tėvynei

Prieš penkiolika metų mūsų tauta išgyveno didžiųjų jausmų dienas ir valandas. Ir ne vien mūsų tauta. Visas pasaulis atkreipė savo akis į du drąsius lietuvius, kurie norėdami išgarsinti savo mažą tautą, mylėdami Lietuvą. Jos garbei pakilo nuo Šiaurės Amerikos kranto oro žygiui per Atlantą į Lietuvą. Visų lietuvių širdys džiaugsmingai plakė: jų žygis pasisekė. Atlantą jie perskrido. Visų tautiečių sielos paskendo liūdesy: jų pasisekusio žygio apvainikuoti neteko. Perskridę Atlantą jie žuvo Vokietijoje. Žuvo, o tačiau savo tikslą pasiekė: apie Lietuvą prabilo pasaulis. Visi sužinojo, kad ir mūsų mažoje savo kiekybe tautoje yra aukštos vertės ir dvasios žmonių. Jūdvių žygis Lietuvą naujai išgarsino.

Kai mes šiandien metame žvilgsnį į savo praeitį tolimą ir artimą, mes joje surandame daug didžiųjų žygių ir užsimojimų. Jie mums parodo, kad **nesame menkavertė tauta**, kad ir šiandien, iševio vargą vargdami, anot tautos giesmės, "iš praeities stiprybės semdamies", turime teisę truputį aukščiau galvas pakelti.

Juk ar ne tiesa, kad nedaug pasaulyje tokių tautų, kurios buvo sukūrusios praeityje tokią galybę, kuria galima pavadinti didžiausia ano laiko valstybe? O mes buvome tokia tauta ir valstybė penkioliktame šimtmečiuose Vytauto Didžiojo laikais.

Arba ar daug tokių tautų, kurios galėtų didžiūti apgynusios krikščioniškąją Vakarų Europą ir jos sukurtą palikimą nuo laukinių tautų užplūdimo? O juk mes tokie buvome savo praeityje. Kada totoriai, turkai grėsė Vakarų pasauliui, mes jų galybę sutriuškino ir sulaikėme.

Reikėtų atskiriomis paskaitomis ir straipsniais iškelti į viršų visus tuos didžiuosius žygius, kuriuos atliko mūsų didieji žmonės istorinėje praeityje, ir tuos mūsų darbus, kuriuos padarėme trumpos nepriklausomybės laikotarpyje. Tada pamatytume, kad mes ne vienu dalyku pralenkiame tas tautas ir valstybes, kurių tarpe mums tenka dabar gyventi. Tada pajustume savo didybę ir tas pareigas, kurias toji didybė mums uždėda. Praeitį didybės prisiminimas verstų mus šiandien didybės ilgėtis, kad ateityje didingą tėvynę atkurti.

Tat, visa tai verčia mus apie iševio pareigas pasvarstyti.

Štai tos pareigos:

Nepamiršk Tėvynės

Kai kas pasako: kam man prisiminti tėvynę, jei man joje nebuvo gera, jei aš čia esu turtingesnis, jaučiuos geriau? O tačiau kaip būtų nedora, jei kas pamirštų savo motiną, kuri pati būdama neturtinga, negalėjo jam suteikti visų patogumų jo vaikystėje, taip panašiai nedora pamiršti motiną tėvynę.

Nepamiršk, kad Tėvynė vergauja

Nėra tautos, kuriai būtų skirta vergija. Ne tik didieji, bet ir mažieji turi teisę gyventi. Dar daugiau, kaip rodo patyrimas, mažos tautos labai daug dvasinių vertybių duoda pasauliui. Štai kodėl ir mūsų tauta turi teisę būti laisva.

Nepamiršk, kad Tėvynė kenčia

Ji šiandien kryžiuojama. Naikima Sibire ir kitose Rusijos darbo vergų stovyklose. Baimėje ir išgąstyje laikoma. Lietuvis verčiamas kitą lietuvių šnipinėti, išdavinėti. Kas myli savuosius ir Tėvynę, tas negali nesikankinti dėl jų kančių.

Kai po nepavykusių sukilimų prieš tuos pačius rusus praėjusiame šimtmetyje visa lietuvių ir lenkų tauta buvo žiauriai pa-

Aktoriai Bitė Kerbelienė ir Juozas Valentinas pirmajame lietuvių teatro "GARNYS" pasirodyme Lietuvių Parapijos šventėje Avellanedoje.

Scena: "Tėvynės ilgesys"

(Stanislovo Antanavičiaus foto)

mintą ir dvigalvio erelio draskoma, su koku skausmu tai išgyveno anų laikų pabėgėliai. Vienas jų, poetas Slovacki's, štai kaip kenčia:

“Aš jau esu beveik pamišęs:
Tėvynė dega — nuolatos kartoju;
Tai skelbdamas pasauliui ugnį svaidau,
O juk tai dega tik širdis manoji”.
(Juljusz Slovacki, Mano palikimas,
vertė J. Kėkštas).

Poetas A. Mickevičius savo “Vėlinėse” tą Tėvynę Sibirian varomą mato:

“Tironas kyla... Erodas... Viešpatie, visa
Tėvynė

Erodo rankon pateikta.
Matau: ilgi, balti ten kryžiaus kelių
keliai tęsiasi...
Ilgi keliai... kur jų galas?... per girias,
per sniegus
Visi į šiaurę ten, ten tolimon šalin
Lyg upės teka”.

(M. Biržiškos vertimas).

Ir todėl nenuostabu, kad tas pats poetas, kurs sako: “aš ir tėvynė — tai viena”, jis taip pat sušunka:

“Jaučiu visos tautos kančias,
kaip motina jaučia savo iščiuje savo
vaisiaus skausmus;
kenčiu ir siuntu...”

Mylėk Lietuvą

Taip, mylėk Lietuvą, kaip tik dėl to, kad Ji kenčia. Mylėk kiekvieną lietuvių ir viską, kas lietuviška. Kaip apskritai, meilė prikelia, ugdo, taip ir Lietuva nežus, prisikels, jei bus daug tokių, kurie ją mylės. Iš meilės kils darbai ir aukos, reikalingos Tėvynės atstatymui.

Juk ir Maironis savo “Jaunimo Giesmėje” pranašauja:

“Į darbą vyrai! Šalį jauną
prižadins meilės rytmetys;
Galybė meilės viską griaua:
žiemos ledus ji sutirpys”.

Arba šių dienų lietuvių poetės jausmus pajuskime:

“Aš kiekvieną dieną vakarą žvaigždėta
Su tavim kalbuos ir tavęs šaukiuos.
Kaip alyvos žiedas, kaip daržely mėtos,
Kvepia tavo vardas svetimuos laukuos”.
(P. Orintaitė, Tremties Metai).

Ilgėkis Lietuvos

Kaip ilgimasi motinos, nors ji ir neturtin-ga būtų, taip ir kilniai jaučianti širdis tėvynės ilgisi.

“Leiskit į tėvynę, leiskit pas savus, nes

Svetima padangė nemaloni, ne...
Tėviškėlė brangią vis regiu sapne”.
(Gudavičius).

Ir tolėl žmonės, išvykdami į svetimą kraštą, ką nors atminimui iš tėvynės pasiima. Tartum relikviją žemės žiupsnelį nešioja... Senojo. Įstatymo patrijarkai, jei svetur gyvendavo, mirdami savo kaulus į tėvynę atvežti liepdavo.

Naujųjų tremtinių poetų eilėraščiai to skaudaus tėvynės ilgesio persunkti. Tą ilgesį kursto. Jie Lietuvą sapnuoja, tėvynę kliedi. Tie ilgesio jausmai ypač galingi pas Bernardą Brazdžionį.

“Metus be kelio eitum
Ieškot šventos teisybės,
Kur jos žibintas žydi,
Tamsioj naktį sužibęs;
Be skundo koptum kalnus,
Upes be tiltų bristum,
Kad tik tėvynės žemę
Prieš mirtį dar išvystum,
Kad savorio kapui
Nulenktum galvą žilą,
Giemės kad paklausytum
Aukštaičių žalio šilo”.

(Bernardas Brazdžionis,
Šiaurės Pašvaistė).

Didžiukis Lietuva

Mes ne tik turime didžią istoriją. Ne tik esame praeityje Europai patarnavę. Bet ir šiandien mes turime kuo didžiutis. Jei pažvelgiame į mūsų trumpą artimos praeities nepriklausomybę, kiek ten gražių žygių. Juk mes pravedėme drąsiai žemės reformą, kurios neišdrįsta pravesti Vakarų Europa. Mes nuo pirmųjų Nepriklausomybės dienų suteikėme pilnas ir visas teises moterims, kai tų teisių dar iki šiai dienai neturi moteris kai kurių senų demokratijų kraštuose.

Jei tautos kultūringumas priklauso nuo jos organizuotumo, tai mes buvome stipriai kultūringi, nes tautos dauguma buvo organizuota.

Jei mes prisimename mūsų sportininkus, kurie tautų rungtynėse laimėdavo ir dabar laimi pirmenybes. Mūsų dainas ir tautinius šokius, kuriais žavisi svetimieji. Mūsų operą, kuri stebindavo svetimtaučius ją lankiusius ir kuri buvo pranašesnė už visą eilę didesnių valstybių operų. Jei prisimename mūsų šaunias moderniškus mokyklų statybas ir didžiulę moderniškiausią kliniką Kaune, tą visos Pabaltijos pasididžiavimą. Jei prisiminsime, kad ir dabar, ištrėmimo, nedavalgydami, dėl nepakenčiamų gyvenimo sąlygų nykdami mūsiškiai Vokietijoje stebuklus daro: organizuojasi, mokyklas steigia, teatrus organizuoja, įvairią ir gausią spaudą leidžia, stačiai Lietuvą ištrėmimo atkuria, — mes

negalime nesididžiuoti, kad tokios tautos vaikai esame.

“Lietuviai esame mes gimę,
Lietuviai turime ir būt.
Tą garbę gavome užgimę,
Jai ir neturim leist pražūt’.
(Sauerveinas).

Arba su šiandieniu mūsų ištrėmimo po tu galime sakyti:

“Lietuva, tavim džiaugiuosi ir didžiuojuos —
Gyvenimą, pasaulį perėjęs perdėm,
Pamačiau, kaip driekias vieškeliu plačiuoju
Tavo graži buitį nuženklinta žvaigždėm”.

(J. Aistis, Nemuno ilgesys).

Mylėk savo tėvų kalbą

Kas nustoja lietuviškai kalbėti, tas jau greit pradeda nelietuviškai jausti. Toksai dažniausiai žūsta savo tautai. Jis ištautėja. Ištautėti gi yra nedora. Kas mums yra Kūrėjo duota, duota ne tam, kad prarastume, bet kad išlaikytume ir išstobulintume.

Didžiausios išėivijos žaizdos, tai pirma, kad lietuvių jaunimas nemyli lietuvių kalbos, ja nekalba arba visai jos nemoka. Antra žaizda, tai vyresniųjų lietuvių kalba — svetimybų suteršta.

Šiomet sueina 40 metų nuo didelio lietuvių kalbos mylėtojo ir tos kalbos mokslininko Kazimiero Jauniaus mirties. Paminėkime jį: jaunieji lietuvių kalbos mokydamiesi, o vyresnieji savo kalbą nuo svetimybų valydami.

Išlaikykime gerus lietuviškus papročius

Elkis taip, kad svetimtaučių akyse neįžemintumei lietuvių vardo. Būk blaivus. Pragertom, išėikvotom jėgom Lietuvos neatstatysime. Juo labiau mažėja mūsų skaičius pasaulyje, juo labiau vertingesni turi pasidaryti likusieji. Kur būdamas, ką veikdamas lietuvis neturi pamiršti, kad jis atstovauja Lietuvą.

Šiandien Lietuva tegali rasti rieglauda mūsų šeimose ir mūsų širdyse.

“Tave mes, tėvyne, širdy išnešiosim”

(J. Aistis, Nemuno ilgesys).

Nepamiršk, be tikėjimo, pasaulis ir gyvenimas skaudžiai beprasmis

Nepamiršk, kad palikai Lietuvą katalikišką. Ji tokia ir šiandien yra. Katalikybė tai lietuvių tautos žymė.

Anų laikų priespaudoje lietuviška maldaknygė buvo lietuviškoji mokykla. Bažnyčiose girdimas lietuviškas žodis gaivino tautos dvasią. Mes išlikome nesurusinti, nes skyrėmės nuo rusų savo katalikybe.

Kai šiandieniai pavergėjai užgrobė mūsų tėvynę, visa tauta pajuto, kad tikroji lietuviybė pasiliko tik bažnyčiose, ir todėl taip pilnos

Argentina

(Širdis ir lygumos)

Laisvos, bekraštės tavo lygumos,
Mano širdis taip pat laisva ir meilėje bekraštė.
Bet šiandien rauda ji ir kuria dainą
Apie jūreivius per audras nelydimus,

Nepasitinkamus, kurie ant rankų sužeistų
Saulėlydžių degėsius neša;
Sužeistos šalyje užgesusių aušrų,
Tos rankos skausmą rašo.

Koks tragiškai gražus saulėlydis many.
Koks tamsus vėjas plaukia iš manęs į tavo plačias
lygumas.

Klausyk, kaip manyje ledų suskaldytom, palūžusiom
šakom tėvynės mano medžiai ūžia...

1948. 7. 13.

Juozas Kėkštas.

Poetas Juozas Kėkštas
“LAIKO” redakcinės kolegijos narys

buvo Lietuvos bažnyčios anais 1940—1941 tautos nelaimės metais. Ir todėl jei šiandien išėivis pamiršta katalikišką šventadienio pareigą, jis jau po truputį pradeda atskilti nuo tos tikros lietuviybės, kurią jis tėvynėje paliko.

Ryžkis grįžti į tėvynę, jei ji pašauks

Jei jai naujai susikurti neužteks į ją atvykusių lietuvių, gal ji pašauks visus pasaulio lietuvius. Nors ir kaip patogiai būtumei svetur įsitisęs, nors ir kažin kiek nepatogumų tavęs lauktų nualintoje tėvynėje, ryžkis, tėvynės šaukiamas. stoti į jos atkūrimo darbą. Lai didžiosios dvasios žmonės tave įkvepia tėvynę mylėti, nes

“Lietuva — septynios aukso saulės:

Kam užges tėvynė širdyse —

Tuščias ir beprasmis šis pasaulis!”

(Bernardas Brazdžionis,
Šiaurės Pašvaistė).

“Garnio” Krikštynos

Garnys Lietuvoje yra visų labai mėgiama paukštis. Medžiuose ir ant stogų jam statomi garnalzdžiai, ir visi kasmet su išsiilgimu laukia sugrįžant mielojo įnamio iš šilėtų kraštų. Garnys — gerasis šeimos ir jos ūkio aitvaras, reiškias laimę. Kadangi kūdikio gimimas yra įpatinga šeimos laimė, tai ir tas įvykis kažkaip siejamas su garnio pasirodymu. Jeigu šeimoje apsilankė garnys, tai visi taip ir laukia krikštynų.

Niekas tačiau iki šiolei nebuvo sulaukęs paties garnio krikštynų. Todėl “LAIKO” redaktorius sužinojęs, kad šių metų rugpiūčio 15 d. Lietuvių Salėje Avellanadoje turi įvykti pirmojo lietuvių teatro “Garnys” krikštynos, pats pasiskubino jose dalyvauti.

“Krikšto” apeigos vyko scenoje. Net kvapą prilaikydami, jas sekė pilnutėlė salė žmonių. Nuaidėjęs paskutiniams karšties rankų plojimams, redaktorius susieškojo patį teatro vadovą p. Juozą Valentį, kurį užtikio prie kuklios “krikštynų” vakarienės.

—Pone režisieriau, ar nesutiktumet šia iškilminga proga papasakoti “LAIKO” skaitytojams, kaip atsirado Jūsų vadovaujamas pirmasis lietuvių teatras “Garnys” ir koks jo sąstatas?

—Nors ir turiu 38 laipsnius karščio, — atsakė šypsodamas teatro vadovas, — bet, kaip artimas “LAIKO” bendradarbis, atsisaityti negaliu. O mūsų teatro istorija yra labai trumpa. Veik kas savaitė iš karo nuniootos Europos Atlanto vandenyno bangomis atkeliauja į sventigą Argentinos žemę vis naujų tautiečių. Tų tautiečių tarpe įmetė inkarą į Buenos Aires ir keletas buvusių Lietuvos teatrų aktorių-menininkų. O žinia, ten kur susiburia du trys aktoriai, jau teatras. Tokiu būdu ir Argentinos padangėje atsirado teatras “Garnys”, kurio sąstatą šiandien sudaro 8 žmonės.

—Kiek teko patirti, susidomėjimas Jūsų teatru lietuvių tarpe yra didelis. Įdomu būtų sužinoti, kokia yra pagrindinė teatro linija ir tikslai?

—Mūsų pagrindinis tikslas yra statyti kuo daugiau savų lietuviškų vaizdų, kad tuo būtų galima bent vieną kitą valandėlę atitraukti nuo kasdieninių rūpesčių ir vargų. Mes stengsimės atgaivinti mūsų tėvynės grožį, jos ilgesį, vargus bei džiaugsmus. Bandy sim rasti kelią į visas lietuviškas širdis, kuriose iki šiol teberusena tėvynės meilė. Teatro “Garnys” tikslas tarnauti visiems Argentinos lietuviams, kurie savo darbais ir elgesiu netarnauja Lietuvos priešams. Mes skai-

tysim save laimingais, jei mestas aktorių žodis ras pritarimą ir atgarsį pas visus tautiečius.

—Jūsų teatro tikslų kilnumu abejoti retenka. Neabejoju, kad Argentinos lietuviai jus, pone režisieriau, teisingai supras ir įvertins. Tačiau ar negalima būtų sužinoti, kokiomis būtent priemonėmis numatote siekti užsibrėžtojo tikslo?

—Mūsų priemonės labai kuklios, — iškratydamas tuščią piniginę, atsakė p. J. Valentinas. — Vienintėlės mūsų turimos priemonės yra gyvu žodžiu ir vaizdais gaivinti lietuvišką šeimą, sėti doros ir moralės sėklą, ugdyti tėvynės meilę, gėrį ir grožį.

—Atleiskite mano žingeidumą, pone režisieriau, tačiau manau, kad visiems “LAIKO” skaitytojams būtų įdomu sužinoti, kokius veikalus numatote pastatyti artimiausioje ateityje?

—Artimiausioje ateityje esame numatę pastatyti vieną kitą linksmą komediją bei “lietuviškas pabaigtuves”. Taip pat greitai laiku numatom pradėti ruošti Kazio Binkio penkių veiksmų iš moksleivijos gyvenimo veikala “Atžalynas”, kuriame dalyvaus virš trisdešimt artistų. Po to seks eilė kitų didesnių veikalų: J. Grušo “Tėvas”, V. Alanto “Aukštadvaris” ir kiti. Tiesa, mūsų užsimojimai priklausys nuo moralinės ir materialinės paramos, be kurios didesnių veikalų pastatymas šiandien sunkiai įmanomas.

—Šitos paramos, manau, Argentinos lietuvių tarpe Jums nepritruks. Naje, kaip patinka Jums Argentinos lietuviai ir darbas jų tarpe?

—Argentinos lietuviai, tenka pabrėžti, visumoje yra labai jautrūs bet kokiam lietuviškam darbui, nuoširdūs ir atviro būdo. Tai labai džiugus reiškinys, ypač mums, naujai atvykusiems. Malonu būtų, kad viena kitą lietuvių nuo lietuvių skirianti praraja ilgai nui išnyktų ir visi bendrom jėgom kurtumėm ir statytumėm lietuviškos kultūros židinį, kuris būtų švyturiu mūsų vargingos Tėvynės išblaškytiems vaikams. Malonu pabrėžti, kad dauguma lietuvių yra išlaikę savo papročius, kalbą. Čia, žinoma, nemažas nuopelnas ir garbė tenka įvairių organizacijų vaidintojams — chorvedžiams, muzikams bei įvairių sričių kultūrininkams ir visiems seniems žilagalviams tėveliams, kurie sugebėjo į lietuvišką paaugančią kartą įskiepyti tėvynės meilę ir jos kalbą.

Padėkojęs už malonų pasidalinimą savo mintimis ir viltimis su “LAIKO” skaity-

Imigracijos Reikalai Gerėja

Argentinos Lietuvių Imigracinis Komitetas, pralaužęs pirmuosius ledus lietuviams tremtiniams į Argentina, jau sulaukė gana žymių savo darbo vaisių.

Kadangi ilgą laiką nebuvo Argentinos konsulo Vokietijoje, tai pradžioje buvo stengiamasi padėti atvykti į šią šalį Italijos ir Austrijos lietuviams. Imigracija iš Italijos ėjo sklandžiai, nes tenai Argentinos Ambasadoriui Imigracijos Reikalams kun. Silvai pavyko susitarti su Italijos Lietuvių Komitetu ir su kun. Jatuliu dėl nemokamo lietuviškųjų pasų vizavimo.

Vokietijos lietuviams Argentinos Lietuvių Imigracinį Komitetą buvo išgavęs bent ke. iš šimtus leidimų, tačiau jiems pasų vizavimas buvo paskirtas Argentinos konsulate Belgijoje. Tokiu būdu norintieji vykti į Argentina pirma turėjo išgauti ir apsimokėti Belgijos vizą. Neturėdami pinigų, lietuviai iš Vokietijos ir su leidimais išvažiuoti praktiškai kaip ir negalėdavo.

Dabar ši kliūtis jau nugalėta. Argentiną jau atidarė savo konsulatus Vokietijoje: vieną Frankfurte a. M. amerikiečių zonoje, o kitą Baden-Badene prancūzų zonoje.

Neceniai į Argentina buvo atvykusi IRO (Tremtinių Globos Organizacijos) misija, kuriai vadovavo antrasis IRO direktorius p. Jakobsold ir p. Córdoba. Ši misija tarėsi su Argentinos Vyriausybe dėl tremtinių imigracijos ir ypačiai dėl nemokamo vizų suteikimo. Ta proga Argentinos Liet. Imigracinis Komitetas aplankė IRO įgaliotinį Buenos Airse, Argentinos Katalikų Komitetą Imigrantams Globoti ir įvairius tautinius komitetus. Buvo įteikti lietuvių skundai iš Vokietijos, Austrijos ir Italijos. Buvo paaiškinta, kad vizų mokesčio klausimas (apie \$50) yra pagrindinė kliūtis tremtinių išvažiavimui iš Vokietijos ir Austrijos.

Šių žygių vaisiai jau pradeda rodytis. Argentinos Valdžia sutiko pasiųsti į Vokietiją ir Austriją Imigracinę Komisiją, kuri ten pat duos leidimus ir suteiks nemokamas vizas. Ši komisija pasirinks tuos tremtinius, kurie Argentinai yra labiau reikalingi. Tačiau pirmenybė bus teikiama tiems, kurie turės kolektyvinius ar individualinius leidimus, išgautus Argentinoje. Kurie turės leidimus,

bet Imigracinės Komisijos nebus pripažinti tinkamais, tie galės važiuoti į Argentina, tik turės patys apsimokėti už Argentinos vizą, nes IRO už juos mokėti atsisako. Kad giminės ir kiti galėtų tokiems pagelbėti, IRO atidarys skyrių siunčiamiems už vizas apmokėti pinigams priimti.

Argentinos Liet. Imigracinis Komitetas rūpinasi ir remia lietuvius tremtinius visoje šalyse gyvenančius, tačiau savaime yra suprantama, kad pirmenybė turi būti duodama Vokietijos ir Austrijos suskurdusiems ir išbadėjusiems mūsų tautiečiams.

Ignas Padvalskis

KNYGOS APIE MUS

Montevideo mieste iš spaudos išėjęs Victor Dotti veikalas "La agonía del hombre" (Žmogaus agonija) yra pasklidęs po P. Ameriką ir sukėlęs gyvo susidomėjimo. Autorius yra žinomas žurnalistas, per paskutinius metus kruopščiai rinkęs medžiagą apie komunizmą ir Sovietų Sąjungą. Vargiai kuris kitas tos rūšies veikalas taip sistemingai dokumentuotas įvairių autorių pastabomis ir išvadomis, kaip ši Dotti knyga.

Mums lietuviams "La agonía del hombre" įdomi ypač tuo, kad plačiai nušviečia Lietuvos padėtį Casimiro Verax knygų ir kitų šaltinių citatomis. Sovietinės okupacijos Lietuvoje žiaurumams vaizduoti paskirta keliolika rasiapių, o paskutinis skyrius ("En Lituania", 324-330 pusl.) persispaudina iš knygos "Lituania entre fuego cruzado" faktus apie lietuvių tremimus į Sibirą.

Anksčiau šie Dotti straipsniai buvo spausdinami dienraščiuose "El Día" ir "La Razón".

Panaši knyga pernai pasirodė ir Buenos Aires, Argentinoje. Tai stambus Suzanne Labin veikalas "Stalin El Terrible" (Baisusis Stalinas, 415 pusl.). Jo autorė irgi pakartotinai imasi davinį iš bolševikų siautėjimo Lietuvoje, pesiremdama Casimiro Verax knyga "Europa o Genghis Khan?"

"Aš Mačiau Raudonąjį Rojų"

Urugvajaus katalikų dienraštis "El Bien Publico" spausdinta Dr. R. Triunfo ilgą rašinį "Yo vi el paraíso rojo". Tai įspūdžių ir faktų rinkinys iš bolševikinės priespaudos Lietuvoje. Redakcija pažymi, kad šios kruopščios knygos autorius, savo akimis matęs raudonąją vergiją, dėl ypatingų priežasčių pasirašo slapyvarde.

**Skaityk ir platink
Remk ir skelbkis
"L A I K E"**

tojais, redaktorius paspaudė lietuviškojo teatro vadovui p. J. Valentinui ranką ir palinkėjo geros kloties nelengvoje teatro kelionėje į gražų užsibrėžtąjį tikslą.

Aš bėgu Vokietijon...

Petras savo kambaryje skaitė. Pradėjo temti. Jis atstūmė knygą ir norėjo degti šviesą, bet tuo tarpu į langą kažin kas pabeldė. Petras nustebeęs priėjo prie lango. Lyg matyta moteriškė slėpėsi už kampo. Nustebeęs jis išėjo į sodą ir pamatė Grybienę. Prisiglaudusi prie sienos, ji suposi skara.

—Atėjau pasakyt... Aplinkiniais keliais bėgau, kad nepamatytų Giružienė ar tas jos bolševikas. Šiąnakt ateis įsui. Už popieras kokias, kur davėt kažin kam.

Petras nubalo.

—Ar nieko kieme nėra?

—Nieko.

Grybienė spruko už krūmo ir netrukus jau lipo per tvorą.

Petras pastovėjo, žvilgtelėjo į Grūštų trobas, sugniaužė kumštis ir greit įbėgo į seklyčią. Jis tuoj viską papasakojo motinai. Ji drebėdama atsisėdo kėdėn.

—Aš bėgu į Vokietiją.

—Palauk, reik nors tėvui pasakyt. Reik sudėt daiktus.

Jokių daiktų! Nieko! Pėsčias turėsiu bėgt per sieną.

—Tai vis... Nors marškinius... Ką nors. Kaip gi taip?

—Marškinius galiu pasiimt į portfelį. Rankšluostį įdėkit. Kojines. Dešros šmotelį dėl visa ko...

Motina išbėgo, o jis šoko rengtis. Įėjo tėvas, sustojo prie durų ir tylėdamas žiūrėjo į sūnų.

—Pinigų aš daug neturiu, — pagaliau prašneko jis ramiai. — Tik penkis šimtus...

—Kam tų pinigų? Nereik. Vokietijoje vis tiek iš darbo reiks gyventi.

—Vis dėlto pasiimk.

—Užteks šimto... Dėl visa ko...

—Imk jau nors du. Nebūk mažas. O aš tave nuvešiu iki Marijampolės. Sakysiu, kad į Dotnuvą išvažiavai. Sakysiu, kad mieste turi reikalų, o rytoj anksti būtinai... būtinai, vadinasi, turi išvažiuot.

—Gerai. Išimesiu ir lagaminą dėl visa ko. Paliksiu Petro Armino gatvėj. Ten, kur Grūštas sustoja. Parsivešit kada nors...

—Einu, tegu kinko.

Įnešusi išsipūtusį portfelį, motina drebančiu balsu paklausė:

—O pinigų? Prašei? Davė?

—Kas iš tų pinigų. Ką su jais ten veiksi.

Motina greit nusimovė jungtusių žiedą.

—Te.

—Ką jūs čia, mama! Nereik, neimsiu.

—Imk! Kai nereikš, tai parsineši. Imk, kad sakau. Palauk dar...

Motina pradėjo raustis po komodos stalčius. Išėmė skareles, nosines, mezginius... Sumetė viską

ant komodos viršaus... Darinėje dėžutes, graibė pirštais po kampus.

—Viešpatie brangiausias! Kur gi galėjo dingt?

—Ko čia ieškai? — paklausė Kreivėnas įėjęs.

—Braškės nerandu. Norėjau Petriukui atiduot. Vis, sakau, būtų koks duonos kąsnis... Nėra!

—Ar aš tau nesakiau? Nesakiau, kad laikytum seklyčios duris užrakintas? Dabar turi.

Motina nusiminus nuleido rankas.

Kreivėnas stovėjo, iš paniurų žiūrėdamas į sūnų, žvilgtelėjo į ištrauktą stalčių ir atsisečiojo apsiuostą. Atsegęs laikrodžio grandinėle, jis lėtai tarė sūnui.

—Imk. Aš apsieisiu.

—Aš turiu laikrodį.

—Imk. Jei kaip — išmainysi. Batus gausi ar... Palauk dar.

Kreivėnas nuėjo į valgomąjį kambarį. Buvo girdėti, kaip jis rakina rašomąjį stalą ir vėl užrakina. Netrukus grįžo.

—Tai ve, — atkišo jis sūnui suksinę penkrublę. — Buvau nusipirkęs dančiui taisyti. Imk, tau tikrai prireiks.

—Šitaip tai jau ne! Ką gi jūs darytumet, jeigu neturėtumet kuo taisyti? Ne!

—Nesiginčyk. Nemėgstu. Kaip sakoma — geriau tėvas be dantų, negu sūnus be duonos kąsnio. Jei duodu, tai žinau, ką darau, — pabaigė jis šiurkščiai.

„Jis gėdinasi savo gerumo ir nori paslėpti jį po šiurkštumu“, pagalvojo Petras ir pasiryžo — ištiesė tėvui dešinę ranką, kairę padėjo jam ant peties ir pabučiavo į veidą. Tėvas irgi atsakė pabučiavimu, nusisuko eiti pro duris, stabtelėjo, atsisegė apsiuosto sagutę ir vėl ją užsegė.

Petras apsilvilko, pakėlė lagaminą ir vėl pastatė ant žemės.

—Vaikeli tu mano... Gal jau... nepamatysiu aš tavęs... — glaudė jo galvą prie savo išdžiūvusios krūtinės. Per ašaras nieko nematė. Kreivėnas nusi-grėžė į langą. Petras pabučiavo motinos rankas, pabučiavo į lūpas ir pakuždėjo į ausį.

—Pasimatysim. Pasakykit... jai... kad aš sugrįšiu...

Auksinį žiedą jis grąžino motinai — įspaudė jai į ranką ir vėl sušnibzdėjo:

—Atiduokit jai...

Motina linktelėjo, paglostė jo petį, vėl linktelėjo ir pro ašaras nusišypsojo.

—Tu neik į kiemą, — perspėjo Kreivėnas žmoną. — Šeimyna tik dirstels į tave ir tuoj viską supras. Ji liko seklyčioj. Veidą priglaudė prie lango stiklo. Nuo drėgmės aprasojęs stiklas dabar buvo visas šlapias.

Išvažiavo. Visai temo.

Apie vienuoliktą Kreivėnas sugrįžo. Pats iškin-

kė arklių, nuvedė į tvartą ir įėjo į trobą. Blykčiodamas šviesom, iš plento į kelelį pasuko automobilis. Kreivėnas įbėgo į trobą ir užkabino duris. Nedegdamas šviesos, nusivilko apsiaustą, švarką, greit nusiauvė batus ir jau metė šalin kalnierių, o automobilis jau suko į kiemą. Netrukus jau klabino duris, o Kreivėnas nusivilko liemenę, susivėlė plaukus ir tik tada uždegė šviesą.

—Kas ten? — riktelėjo jis, išėjęs į priemenę. Riktelėjo ir pats nusiigando: suprato, kad perdaug garsiai.

—Atidaryt! Saugumas.

Įėjo trys pusberniai.

—Kur Petras Kreivėnas?

—Nėra namie.

—Nėra? O kur jis?

—Išvažiavo.

—Kur?

—Į Dotnuvą.

—Kada?

—Šiandie.

Vyrukai pažvelgė į vienas kitą.

—Ieškot! Kur jis miega?

Kreivėnas nuvedė. Vyrukai pasižvalgė po kambarį. Lova paklota. Prasadarė spintą, įėjo į seklyčią ir grįžo į virtuvę.

—O čia kas?

—Tarnaitė miega.

Pasišnibzdėję įėjo. Julė apsilvilkusi apsiaustu stovėjo vidury kambario ir abiem rankom glostėsi plaukus.

—Kur Petras Kreivėnas?

—Išvažiavo.

—Kada?

—Šiandie, temstant.

Vyrukai pažvelgė į vienas kitą.

—Temstant? Buvo čia kas atėjęs?

—Račiūnas buvo.

—Tai iš ryto, bet vėliau?

—Buvo atėjusi moteriška. Į sodą. Iš tolo mačiau. Po langu šnibzdėjosi, o paskui perlipo per tvorą. Kas daugiau bus, jei ne ta pasileidus Grūštaitė. Jeigu jau suimt, tai ne Petrą, bet ją. Ji čia visiems vyram suka galvas, visus kusina.

Tarėsi. Liepė pašaukt Kazį, paskui Petronę.

—Račiūnas buvo, o daugiau nieks. Grūštaitės nematėm. Ir Petras niekur nebuvo išėjęs.

—Kodėl jis taip vėlai išvažiavo?

—Ir kodėl šiandie? — pridėjo kitas. — Šiandie, būtent?

—Turi reikalų Marijampolėj, o rytoj turi būtinai važiuoti į Dotnuvą.

—Būtinai! Koks tas reikalas, kad būtinai?

—Paklauskit jo.

Paklausim, paklausim. Kur jis sustojo Marijampolėj?

—Nežinau.

—Juokų, draugas, nekrėsk. Mes ne juokaut atvažiom!

—Nežinau. Aš jį pakeliui paleidau. Susipykau su

„Šeimos idilija“, pirmą kartą teatro „GARNYS“ pastatyta Lietuvių Salėje Avellanadoje. Iš kairės ir dešinė: autorius ir režisierius Juozas Valentinas (tėvas), Algirdas Matukas (žentas), Bitė Kerbelienė (duktė) ir Jadvyga Kuncaitienė (motina)

(Stanislovo Antanavičiaus foto)

juo. Susiginčijom. Aš jam ir pasakiau: „Eik sau ir kad daugiau negrįžtum į mano namus“. Taip. Reakcionierius jis. Nenorėjau savo ausimis tikėti. Jam pasakiau ir kartoju čia prie visų: jis man ne sūnus! Taip. Viena nuėjo į vienuolyną, vadinasi, gyva sugrįvo, o šitas irgi... Geriau be vaikų, negu toki. Ką čia dailinti! — numojo jis ranka.

Vyrukai nustebę pažvelgė į vienas kitą ir nusišypsojo.

—Smarkus tas draugas Kreivėnas. Taip ir reikia. Nebijok, drauge, jis jau daugiau negrįš į šituos namus.

Atsisveikindami visi trys iš eilės paspaudė Kreivėno ranką ir išvažiavo.

Kreivėnienė išbalusi atovėjo valgomajam.

—Tu iš tikro susipykai? — paklausė ji silpnu balsu.

—Ne tavo dalykas.

—Kur tavo protas ir širdis šitai kalbėt!

—Kas mano galvoj ir širdy — tu niekad nesužinosi. Aš tau jau sakiau kartą. Eik gult. Nieko aš negirdžiu daugiau, tik tavo dejavimus. Tu tik dejuot, verkšlent...

Lietuvių kankinių pelenai Marianapolyje. — Flossenburgo koncentracijos stovykloje, Vokietijoje, naciai yra nukankinę net 2480 lietuvių kalinių. Šių Lietuvos kankinių pelenai yra nutarta perkelti į Tėvų Marijonų vedamą Lietuvių Marianapolio Kolegiją Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Čia jie bus saugojami tolei, kolie nebus išlaisvinta Lietuva iš bolševikų jungo.

POLITIKOS APŽVALGA

Nervų karas tarp Vakarų ir Rytų. Norint susivokti šiandieninės politikos įvykiuose, reikia neužmiršti, kad po antrojo pasaulinio karo pergalės Sovietų Sąjunga pasidarė galingiausia valstybė Senajame pasaulyje. Šita savo padėtį ji būtinai nori panaudoti seniai išsvajotai proletariato diktatūrai visame pasaulyje įgyvendinti. Šiam tikslui Sovietų Sąjunga stengiasi įsigalėti kaimyninėse valstybėse, jungdama jas į vieną Rytų frontą. Ruošdama kelią proletariato revoliucijai, ji visais būdais vengia prisidėti prie politinio ir ekonominio Europos atsistatymo, nes politinė netvarka ir ekonominis skurdas yra kiekvieno nepasitenkinimo ir revoliucijos tėvas ir motina. Šį Sovietų planą jau kiek pavėluotai neprato prieš kiekvieną diktatūrą nusistačiusios demokratinės pasaulio valstybės. Kaip visame pasaulyje pirmaujanti galybė, J. A. Valstybės pasišovė suorganizuoti visas demokratines valstybes į vieną Vakarų frontą. Pirmasis šito fronto ginklas yra kova su politine netvarka ir ekonominiu skurdu, kuris veda į revoliuciją ir diktatūrą. Ekonominiam skurdui pašalinti ir sugriautai Europos pramonei atstatyti jau pradėjo veikti Marshall'o planas, pagal kurį Europos demokratiškiesiems kraštams yra teikiama stipri pagalba žaliavomis, mašinomis, maisto gaminiams ir pinigais. Nedarbas mažėja, badavimas nyksta, žmonių pasitenkinimas ir ūpas kyla. Politinei netvarkai panaikinti yra stengiamasi atstatyti nepriklausomą Vokietiją, panaikinti Austrijos okupaciją ir sustiprinti demokratines valstybes, apginkluojant jų policiją ir kariuomenę ir nuginkluojant visas Sovietų teikiama ginklais slapta apsiginklavusias politines partijas, kad jos negalėtų įvykdyti ginkluoto sukilimo, nuversti laisvai išrinktos vyriausybės ir įvesti savo partijos diktatūrą.

Lengva suprasti, kad visas Rytų frontas ir jam prijauciantieji visose valstybėse stengiasi kovoti su Marshall'o Europos atstatymo planu, sėti politinę ir ekonominę netvarką bei nepasitenkinimą ir, reikalui esant, grūtoti net karu. Šitoje šviesoje tenka aiškintis Berlyno blokadą. Rugpiūčio 18 d. jau prasiždėjo trečiasis mėnuo, kaip Sovietai uždarė visus sausumos ir vandens kelius į Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos valdomą Berlyno dalį, kad žmonės būtų priversti badauti ir sukiltų prieš Vakarų demokratijas. Norėdami aprūpinti savo valdomus 2.500.000 berlyniečių maistu, anglimis ir kitais būtinaisiais dalykais, amerikiečiai su angliais suorganizavo visoje istorijoje negirdėtą pustrėčio milijono žmonių aprūpinimą lėktuvais. Šiandien per vieną dieną į Berlyną lėktuvais pristatoma jau virš 4.000 tonų įvairių prekių. Kai bus baigtas naujasis amerikiečių statomas Berlyno aerodromas Tempelhofe, tada oro keliu per dieną bus galima pristatyti net iki 8.000 tonų krovinių.

Negalėdamos sutarti su Sovietais, Vakarų demo-

kratijos nusprendė bent savo valdomoje Vakarų Vokietijoje atstatyti politinį ir ekonominį gyvenimą. Tam tikslui jie įvedė naujus vertingus pinigus ir organizuoja pačių vokiečių valdomą Vakarų Vokietijos valstybę. Visa tai labai nepatinka Sovietams, ir todėl jų santykiai ypač su J. A. Valstybėmis vis labiau įsitempia ir beveik gresia nutrūkti. Juos paštrino paskutiniuoju laiku amerikiečių paskelbtos žinios apie pavojingą sovietų šnipų veiklą J. A. Valstybėse, skubiai ruošiančią planus amerikiečių ginklavimosi ir kitokios pramonės centrų bombardavimui. Tačiau žymiausias amerikiečių diplomatinis smūgis sovietams buvo pasiuntimas į Maskvą griežtos notos reikalaujančios, kad jų generalinis konsulas New Yorke p. J. Lomakin tuojau apleistų J. A. Valstybes už tai, kad jis tenai pradėjęs eiti policijos pareigas, slapta suiminėdamas sovietinių diplomatų vaikų mokytojus ir prievarta kėsindamasis juos grąžinti į Sovietų Sąjungą. Ypačiai amerikiečius užgavo p. J. Lomakin'o pareiškimas, kad sovietų mokytoja p. Oksana Stepanovna Kosenkina tik todėl iššūkusi iš sovietų konsulato ketvirtojo aukšto lango, kad bijojusi patekti į amerikiečių policijos rankas... Atsakydami į tokį užgaulingą J. A. Valstybių diplomatinį žygį, Sovietai rugpiūčio 24 d. nutraukė konsularinius santykius su J. A. Valstybėmis, uždarydama savo konsulatą J. A. Valstybėse ir pareikalaudama, kad šiosios tą patį tuojau padarytų ir Sovietų Sąjungoje.

Šita pavojingą santykių įtempimą sušvelnyti mėgina jau kelinta savaitė Maskvoje vyksta Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos ambasadorių pasitarimai su Stalinu ir Molotovu dėl 4 didžiųjų valstybių užsienių reikalų ministrų konferencijos sušaukimo nelaimingosios Vokietijos klausimui išspręsti. Ar tokia konferencija įvyks, parodys artimiausioji ateitis. Tačiau jos pasisekimu jau dabar daug kas abejoja, nes nesinori tikėti, kad Sovietai pagaliau atsisakytų savo toli siekiančių tikslų Europoje ir visame pasaulyje.

Antroasis Sovietų frontas. Sovietų padėtį kiek sušilpino kominformo paskelbtas nervų karas raudonajam Jugoslavijos diktatoriui Tito. Tito yra kaltinamas trockizmu ir simpatijomis Vakarų frontui. Iš tikrųjų gi už šito kaltinimo slypijs Tito planavimas, Stalinui mirus, paimti į savo rankas viso pasaulio komunistų vairą. Nors Tito visomis priemonėmis stengiasi įrodyti savo ištikimybę Sovietų Sąjungai (pvz. Dūnojaus konferencijoje Belgrade jugoslavų atstovai visuomet palaikė Sovietų pusę prieš Vakarų demokratijas), tai vis dėlto šiandien jau niekas neabejoja, kad Stalinas yra tvirtai pasiryžęs sunaikinti savaimingą ir nepatikimą Tito. Kominformo skatinamos, viso pasaulio komunistų partijos paskelbė viešą Tito pasmerkimą. Jugoslavų komunistai skatinami sukilti prieš savo diktatorių. Gindamasis,

Tito pradėjo valyti savo vadovaujamą Jugoslavijos komunistų partiją ir kariuomenę nuo nepatikimų gaivalų. To pasėkoje daug žymių partijos ir kariuomenės vadų pradėjo bėgti į užsienį. Rugpiūčio 12 d. ant Jugoslavijos - Rumunijos sienos buvo rąšautas buvęs Tito kariuomenės vyriausiojo štabo viršininkas gen. leit. Arsu Jovanič. Kartu su A. Jovaniču bėgšiam pulkininkui Vl. Dapevič pavyko pasprukti per sieną, o gen. B. Petricevič buvo suimtas. Protestuodamas prieš Tito siautėjimą, Jugoslavijos pasiuntinys Teherane Iran Azim Alihodgič su visais pasiuntinybės tarnautojais atsistatydino iš savo pareigų ir paprašė Sovietų Sąjungos globos.

Kaip šitas antrasis Sovietų nervų karo frontas išsivystys, parodys netolima ateitis. Žinovai netiki, kad Sovietų Sąjunga drįstų okupuoti Jugoslaviją, nes šitoks josios žygis tuojau atsidurtų Jungtinių Tautų sesijoje ir visiškai priverstų Tito pereiti į Vakarų demokratijų frontą.

Ginklų karas. Tuo tarpu kai tarp Sovietų Sąjungos ir J. A. Valstybių vyksta tik nervų karas, tai Graikijoje, Palestinoje ir Kinijoje jau seniai vyksta tų pačių pasaulio jėgų netiesioginis ginklų susikirtimas svetimomis rankomis.

Graikijoje vyriausybės kariuomenė pradėjo didelį puolimą prieš sukilusius komunistus ir jau pasiekė laimėjimų Grammos ir Pyrgos kalnų srityse. Atrodo, kad pačiam sukilėlių vadui su savo vyriausybe teko pasitraukti į Albaniją. Atsilygindami sukilėliai labai pagyvino savo sabotažo ir užpuldinėjimų veiklą visoje Graikijoje.

Palestinoje Jungtinių Tautų Organizacijai sunkiai vyksta žydų ir arabų taikymas. Kiekvienu metu paliaubas gali rątraukti nauji karo veiksmai. Arabai grasina pereiti į Maskvos pusę, jeigu Vakarų demokratijos nepalaikys jų pusės. Vakarų politikai neimà šito grasinimo rimtai tik todėl, kad dabar Sovietų Sąjungoje vykstanti aštri propaganda prieš religiją bendrai ir prieš Islamą ypatingai...

Kinijoje karas tarp J. A. Valstybių remiamos vyriausybės kariuomenės ir Sovietų Sąjungos apginėluojamų komunistų neapsakomai nualino visà kraštą. Kinų dolerio vertė susilygino su jo popierio ir dažų kaina. Tramvajaus bilietas kainuoja 300.000, o taksi net 6.000.000 kuniškųjų dolerių. Vyriausybės įvedamoji pinigų reforma vėl grąžina pinigui prarastą pagarbą. Dabar tramvajus tekainuos 10 centų, o taksi bus galima nusisamdyti ir už pusę dolerio. Tačiau tikrasis šitos didžiulės ir nelaimingos tautos kryžiaus kelias galės pasibaigti tik tada, kada pagaliau tarp didžiųjų pasaulio galybių sugrįš tikroji nuoširdi taika.

Europos Parlamentas. Prancūzija š. m. rugpiūčio 18 d. pakvietė Angliją, Olandiją, Belgiją ir Liuksemburgą į paruošiamąją konferenciją Europos Parlamentui sudaryti. Europos Parlamentas pradžioje būtų tik patariamąjio pobūdžio, bet palaipsniui galėtų išaugti į federalinį suvienytų Europos valstybių parlamentą. Kadangi Europos Parlamentas yra kon-

servatorių vado Churchill sugalvotas, tai netenka abejoti, kad laburistų vadovaujamoji Anglijos vyriausybė į Prancūzijos kvietimą atsakys neigiamai. Rugpiūčio 21 d. Anglijos ministrų pirmininkas p. Attlee rašė p. Churchill'ui: "Man atrodo, kad dabar ne laikas vyriausybėms imtis šito taip svarbaus žygio, kada jų rankos yra surištos sunkiais ir neatidėliojamais klausimais".

Italijoje komunistų sindikatai grasina paskelbti visuotinį streiką, jeigu bus pripažintas naujasis nepriklausomas krikščionių darbininkų sindikatas.

Argentinos Kongresas rugpiūčio 14 d. 93 balsais prieš 33 priėmė Peronistų pasiūlytą Argentinos konstitucijos pakeitimo projektą. Pagal šį projektą šešių mėnesių bėgyje turėtų būti išrinkti tautos atstovai (Constituyentes), kurie per tris mėnesius turėtų paruošti naują Konstitucijos redakciją. Šiomis dienomis Argentinos Senatas taip pat priėmė šį Kongreso priimtą projektą ir paskelbė jį įstatymu.

Baltijos Valstybių Užtarėjas. Neseniai šv. Tėvui buvo įteiktas svarbus Baltijos valstybių — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — prašymas, kad šv. Tėvas duotų savo toli siekiančią moralinę paramą ir apaštalinę palaiminimą už savo laisvę ir nepriklausomybę kovojančioms Baltijos tautoms. Prašymą pasirašė tremtyje esantieji vyskupai, buvusieji šitų valstybių prezidentai, ministrų pirmininkai, politinių partijų ir sambūrių vadai ir Lietuvos išlaisvinimui vadovaujantieji organai. Vatikano Valstybės Sekretoriaus pareigas einąs Mons. Domenico Tardini tuojau pranešė Lietuvos pasiuntiniui ir įgaliotam ministruui prie Vatikano p. Dr. Girdvainiui, kad šv. Tėvas kiekviena proga gina ir gins kaip visų tautų, taip ir Lietuvos jai neabejotinai priklausančias teises.

Lietuvos Aidai

Kokią palikome Lietuvą? Mes išeiviai paprastai prisimename ir vaizduojame sau tokią Lietuvą, kokią išvažiuodami palikome. Kadangi dauguma mūsų kolonijos išeivių išvyko iš Lietuvos tarp 1926-1931 metų, tai ir liko mummyse su ekonomine krize bekojšančios, po ilgo karo suvargusios Lietuvos vaizdas. Užmirštame, kad tokia pat krizė, ir dar daug žiauresnė, siautėjo tada visoje Europoj ir daugelyje užjūrio kraštų. Ir Argentinoje netrūko krizės ir nedarbo metų. Pačioje Sovietų Sąjungoje daugelyje vietų buvo tikras badas, ir užsienyje jai buvo renkamos aukos. Tačiau toji krizė praėjo ne tik Amerikoje, bet ir Europos kraštuose. Praėjo ji ir Lietuvoj. Prieš antrąją pasaulinį karą Lietuvoj buvo pavyzdinagai sutvarkyti ir darbininkų, ir darbdavių reikalai. Atykę į Lietuvą, Sovietų kariai negalėjo nusišlėpti savo nustebimo Lietuva, kurią vadindavo "mažąja Amerika".

Tačiau ne tik ekonominis, bet ir politinis gyvenimas Lietuvoje nestovėjo vietoje. Po pirmojo, lygiai kaip dabar po antrojo pasaulinio karo, visuose kraštuose buvo daug nesupratimų, trynimųsi ir nelygumų politiniame gyvenime. To buvo ir Lietuvoje. Mūsų išeivių tarpe yra nevienas, kuris paliko Lietuvą nuskriaustas ir nusivylęs politiniu atžvilgiu. Tačiau tai yra išimtys, o ne taisyklė. Takios išimtys Lietuvoje vėliau visai išnyko, ir skaudžiuosius karo įvykius visa lietuvių tauta sutiko vieninga ir pavyzdinga susiklausanti.

Ką padarė Lietuvos okupacijos? Okupavę Lietuvą, Sovietai maitino joje didžiąją armiją, o traukdami iš nuovokiečių stengėsi ko daugiausia turto iš Lietuvos išsinešti, kad netektų vokiečiams. Vokiečių okupacija dar labiau nualino mūsų Tėvynę. Traukdami iš nuosietų, jie varėsi su savim paskutinius gyvulius, degino dar nespėjusius atsistatyti miestus ir kaimus. Nenuostabu, kad dvi okupacijas ir dar praūžusius frontas išgyvenusi mūsų Tėvynė neapsakomai suskurdo ir pasikeitė.

Kaip atrodo Lietuva dabar? Dabartinis Lietuvos vaizdas labai liūdnas tiek ekonomiškai, tiek politiškai. Ekonomiškai yra neaprašomas skurdas. Nors niekam netrūksta neapmokamo darbo, bet pelno ar prasigymimo galimybių jokių. Sugriūtų miestų ir kaimų atstatymas labai nežymus, nes trūksta žaliavų, mašinų ir gyvulių. O jeigu kur jų ir atsiranda, tai dėl sunaikinto sosisiekimo sunkiai pristoma. Be to nereikia užmiršti, kad šiandien Lietuva yra svetimų valdoma. Ji pasidarė Sovietų pasiend provincija, kuriai atitenka tik tai, kas nuo jų pačių atlieka. O atlikti nėra kam.

Dar liūdniau atrodo politinis gyvenimas. Naujieji Lietuvos šeimininkai nori joje įsistiprinti ir vieną kartą ant visados panaikinti sukilimo pavojų. Tam tikslui jie stengiasi lietuvius masiškai iškeldinti į tolimas Sovietų Sąjungos sritis, o į jų vietą atkelti svetimtaučius iš Azijos ir Rusijos. Šitas planas ir dabar vykdomas. Visos aukštesnės ir atsakingesnės vietos yra užimtos nelietuvių. Vadinamoji Lietuvos valdžia neturi jokių valdžios teisių. Ką jiems Maskva padiktuoja, tą jie ir daro.

Lengva suprasti, kad niekas nenori būti atskirtas nuo savo žmonos ir vaikų ir išvežtas toli iš savo Tėvynės. Štai kodėl Lietuvoje atsirado tiek partizanų, su kuriais yra negailestingai ir žiauriai kovojama. Savo ruožtu partizanai persekioja ir naikina tuos, kurie parsiduoda atėjūnams ir padeda savo brolius tremti iš jų gimtojo krašto. Todėl Lietuvoje dabar niekas nesaugus: nė tie, kurie nori būti ištikimi savo Tėvynei, nė tie, kurie tarnauja sovietams.

Naujoji dvasia. Tačiau skaudžiausiai visus kankina naujoji sovietinė dvasia, visiškai svetima lietuviui sėlai. Tai yra tamsusis materializmas, kuris mokomas visose mokyklose ir diegiamas gyvenime. Materializmui nėra nė Dievo, nė sielos. Žmogus jam yra lygus gyvuliui be teisių ir laisvės. Materialistinis komu-

nizmas nori prievarta padaryti šitą gyvulį laimingą pagal savo išsigalvotą receptą. Šitas receptas Lietuvoje jau vykdomas: tai kolektyvizacija, arba nuosavybės ir laisvės teisių panaikinimas. Visi namai ir ūkiai yra paskelbti valstybės nuosavybe. Ūkininkai apdedami neišbrendamais mokesčiais ir pyliavomis, kurių neatlikę yra varomi nuo savo žemės į naujai sudaromus valstybinius dvarus, kuriuose kiekvienas dirba tą, ką gauna, ir niekas negali pakeisti savo darbovietės. Jau 1861 m. nusikratę dvarų baudžiamos, lietuviai su dideliu nenoru eina į šituos komunistiškuosius dvarus, vadinamus kolchozais ir sovchozais, kuriuose viešpatuoja tikroji vergija. Susigrauzimas ir nusiminimas yra neapsakomas. Apie kokį prasi-gyvenimą niekas nė nesapnuoja. Dori žmonės su pasibaisėjimu žiūri, kaip yra ardamos šeimos ir išjuokiami visi dori papročiai. Gyvuliai juk viskas galima.

Laiškai iš Lietuvos. Visas pasaulis kraipo galvą ir klausia, kodėl Sovietai pas save neįsileidžia pasigrožėti svetimšalių, jeigu pas juos taip gerai? Dar daugiau: jeigu tenai taip gera, tai kam varžyti žmonėms laisvę išvažiuoti į kitus kraštus: pamatys, kad sovietuose yra geriausia, ir vėl sugrįš. Priešingai, daugelis, kurie bent kiek sovietškąją tvarką pažįsta, vėčiau pasirenka mirtį, negu grįžti į apmokamos propagandos giriama susovietintąją tėvynę?

Daug nesupratimų yra ir su laiškais. Dažniausiai užmirštama, kad iš Sovietų Sąjungos kiekvienas laiškas į užsienį yra griežtai kontroliuojamas. Nepraileidžiamas nė vienas laiškas, kuris ką nors bloga rašytų apie sovietinę tvarką. Todėl gaunami laišakai arba giria sovietinę tvarką, arba yra apie visai nekaltus dalykėlius. Juos rašo žmonės, norėdami duoti apie save šokią tokią žinią: kad yra gyvi ir dar neišvežti. Tik tremtiniai, kurie prieš bėgdami iš Lietuvos susitarė su savo artimaisiais, koku būdu ir koku keliu jie turi pranešti apie tikrąją padėtį Lietuvoje, dažnai per laiškus gauna tikresnių žinių. Pvz., jeigu laiškas rašytas paišeliu, tai reiškia viena, jeigu rašala ar spalvotu paišeliu, reiškia ką kita ir t. t. Dažnai įvairūs žodžiai turi savo sutartinę prasmę. Tie, kuriems pavyksta pabėgti į Lenkiją, Vokietiją ar Švediją, kartais prakiša kaip nors naujų laišku ir žinių iš Lietuvos. Iš viso laišku rašymas į užsienį Sovietų Sąjungoje yra pavojingas dalykas. Kiekvienas rašantysis į užsienį yra kontrolierių registruojamas sovietų slaptojoje policijoje ir jau renkamos apie jį ir jo artimuosius žinios, užvedama atskira byla. Užtenka mažo, kartais visai nekalto įtarimo, ir tas žmogus jau tremiamas, kaip nepatikimas. Todėl daugelis, bijodami užtraukti ant savęs ir savo šeimos nelauktos nelaimės, net savo giminėms į užsienį nieko nerašo ir net bijosi iš jų gauti laišką. Viena motina, ilgesnį laiką susirašinėjusi su savo sūnumi, esančiu Vokietijoje, staiga, po ilgesnės pertraukos, parašė jam... iš Sibiro. Vokiečiams staiga išvijus bolševikus iš Lietuvos, buvo rastos beveik visos laišku rašytojų registracijos, apie juos žinių rinkomo bylos ir sukinkuoti laišakai.

MES VEIKIAME

BUENOS AIRES — AVELLANEDA

Išpūdinga Lietuvių Parapijos šventė. Š. m. rugpiūčio 15 d., sekmadienį, visa Buenos Aires ir Avellanedos lietuvių kolonija iškilmingai atšventė savo vienintelės bažnyčios 6 metų pašventinimo sukaktį Avellanedoje. Iškilmingas pamaldas ir gražų pamokslą pasakė didis lietuvių drągas arkivyskupas Francisco Aragone. Per pamaldas giedojo muziko p. V. Rymavičiaus vadovaujamas šv. Cecelijos choras. Po pietų pilnutėlį Lietuvių Salėj, Brasil 835, įvyko iškilmingas minėjimas, kurį "atidarė" Seselių Kazimieriečių vedamo Vaikų Darželio "orkestras", diriguojamas penktųjų metų amžiaus "dirigento" Stanislovo Povilonio. Sekė N. Povilonytės, A. Savickaitės ir k. lietuvių mokyklos mokinių šokiai, baletas, deklamacijos ir dainos. Po sveikinamosios klebono kun. Kizimiero Vengro M.I.C. kalbos sekė svarbiausias šventės numeris — pirmasis Lietuvių Teatro "GARNYS" pasirodymas. Prie išpūdingai apšviesto Lietu-

vos žemėvaizdžio pasirodė lietuvių ir lietuvis tautiškuose rūbuose. Tai teatro artistė p. Bitė Kerbelienė ir teatro vadovas režisierius Juozas Valentinas. Sparnuotais įvairių poetų žodžiais kalbėjo jie apie Tėvynės ilgesį, apie jos pavergiantį grožį ir gilų skausmą, kurį skelbti ir sąmoninti yra pašauktas šis pirmasis lietuvių teatras Argentinoje. Tikro vaidybinio meno teatras parodė nuotaikingoje vieno veiksmo komedijoje "Šeimos idilija". Į šliurės padėtį patekusį nelaimingą šeimos galvą vaidino pats komedijos autorius ir režisierius p. J. Valentinas. Jo pergalingą "prisiegą" jaudinančiai atkūrė artistė p. Jadvyga Kuncaitienė. Savo motinos pėdomis nesėkmingai bandančią eiti dukrą ir jos šaltakraujį vyrą gražiai pavaizdavo artistė p. Bitė Kerbelienė ir artistas stud. Algirdas Matukas. Po vaidinimo salėje dar ilgai ėjo karšti "ginčai": vieni palaikė nelaimingojo šeimos galvos, kiti pergalingosios jo "prisiegos" pusę. Ginčus nutrūkė tik orkestro muzika, kviesdama visus pašokti ir "susitaikyti".

Tvarkdarys.

Seselių Kazimieriečių vedamo vaikų darželio "orkestras", koncertavęs Lietuvių parapijos šventėje Avellanedoje. Priekyje stovi orkestro "dirigentas" Stanislovas Povilonis, o antroje eilėje, ketvirtoji iš kairės, yra žinomo išėivių veterano p. Dulčio dukrytė Nelida.

Vaižganto minėjimas. Š. m. rugpiūčio 29 d., sekmadienį, Lietuvių Salėje Avellanedoje įvyko didžiojo rašytojo ir veikėjo kan. Juozo Tumo-Vaižganto 15 metų mirties minėjimas. Minėjimą organizavo ir pravedė kun. A. Grauslys. Gražiai pasirodė muziko V. Rymavičiaus vadovaujamas šv. Cecelijos choras, sugiedodamas tam tikslui paties dirigento sukurtą Tumo-Vaižganto garbei kantatą-giesmę, pritaikytą P. Vaičiūno žodžiams. Chorui giedant, Vaičiūno žodžius deklamavo p. V. Juozaitis. Gražiai nuskambėjo ir kitos choro dainos. Apie Tumo-Vaižganto asmenį kalbėjo pats minėjimo rengėjas, o jo kūrybą nūšvietė p. Jadvyga Kuncaitienė. Sekė p. Narbutienės ir p. Noreikienės solo dainos, o pianistas p. V. Gibavičius paskambino keletą minėjimui pritaikintų melodijų. Minėjimas visus gražiai nuteikė ir padarino daugiau aukotis Tėvynei.

Kęstutis

Latvijos ministro A. Bilmanio minėjimas. Rugpiūčio 22 d., sekmadienį, lietuvių Aušros Vartų parapijos bažnyčioje Avellanedoje įvyko iškilmingos pamaldos už š. m. birželio mėn. mirusį Latvijos pasiuntinį ir įgaliotą ministrą Washingtonė Alfredą Bilmanį. Šis žymus Latvijos politikas neseniai buvo perėjęs į Katalikų Bažnyčią. Jo netekimas buvo skaudus visiems latviams, kovojantiems dėl savo Tėvynės nepriklausomybės. Iškilmingas pamaldas ir pritaikytą pamokslą pasakė latvis kun. J. Grišans M. I. C. Pamaldose dalyvavo Latvijos pasiuntinys ir įgaliotas ministras Pietų Amerikai Dr. Olinš, Argentinos Latvių Komitetas, Lietuvių ir Estų atstovai, visa Argentinos Latvių kolonija ir daug svečių. Giedojo lietuvių šv. Cecelijos choras. Po pamaldų aukštieji svečiai buvo priimti kun. J. Grišano klebonijos salone.

K. Dramuta.

K. Čibiro išleistuvės. Š. m. liepos 28 d. lietuvių parapijos klebonijoje Avellanedoje įvyko jaukios žinomo Pietų Amerikos veikėjo ir rašytojo p. Kazimiero Čibiro išleistuvės į Montevideo. Be dainų ir deklamacijų prie gausiai apkrauto vaisių stalo buvo pasakyta jautrių atsisveikinimo kalbų, kuriuose visi linkėjo daug sėkmės naujame darbe Lietuvos labui ir vėl laimingo sugrįžimo atgal į Buenos Aires didžiąją lietuvių koloniją. Prieš išvažiuodamas į Montevideo, p. K. Čibiras padarė visa, kad tik "LAIKAS" pagaliau galėtų pasirodyti. Kaip redakcinės kolegijos narys, jis maloniai sutiko atstovauti "LAIKĄ" Urugvajaus lietuvių tarpe. Dabartinis jo adresas yra: 26 de Marzo 3365, Montevideo, R. O. del Uruguay.

P. K. B.

Šeimyniškas pobūvis. Š. m. rugpiūčio 14 d. dukrytės Elenos 10 metų amžiaus proga žinomas mūsų kolonijos pramonininkas p. Kaz. Deveikis su Ponia suruošė šeimynišką pobūvį — vaišes, kuriose dalyvavo apie šimtas kviestų svečių. Tikrai lietuviškas visos šeimos, bet ypačiai Elenutės ir jos broliuko Vincuko, kuris taip pat ima smuiko pamokas, muzikalumas svečiams labai patiko. Jaukioj šeimninėj nuotaikoj, tarp lietuviškų dainų ir šokių, svečiai praleido linksmą vakarą ir palinkėjo maloniams šeimnininkams daug sėkmės ir laimės jų gyvenime.

K. C.

Jaukus Jaunimo Popietis. Š. m. rugpiūčio 22 d., sekmadienį, Lietuvių Salėje, Avellanedoje, įvyko jaukus Argentinės Lietuvių Jaunimo Draugijos suruoštas popietis. Visus labai gražiai nuteikė žinomas mėgėjų vaidintojų būrelis, pastatydamas Jono Skinkio komediją "Išsvajota Sekretorė". Įpatingo Departamento ridektorių labai natūraliai navaidino p. Ignas Valentinavičius. Gražiai pasirodė sekretorės vaidmenyje p. Veronika Jakubkienė, jos giminaitė p. lė Antanina Žekytė, direktoriaus draugas p. Bonifacijus Deveikis ir tarnas p. Jonas Žekys. Prie pasisėkimu daug prisidėjo p. Zeferino Juknevičiaus režisūra.

Birutė.

Vyčiai veikia. Jaunimo klubas "Vytis" dažnai palinksmina mūsų koloniją nuotaikingais parengimais. Vienas tokių įvyko ir š. m. rugpiūčio 28 d., šeštadienį. Šalia vaizdelio argentinų kalboje visus gražiai nuteikė gausios deklamacijos ir linksma komedija "Elgetų būrys".

V. R. M.

"Teta iš Amerikos". Labdaros Draugija, p. Būziinės sumaniai vadovaujama, yra viena iš stipriausių moterų organizacijų mūsų kolonijoje. Anksčiau gerai pasirodžiusios su linksma vaidinimu "Piktoji Ponia", rugsėjo 5 d. mūsų moterys su dideliu pasisekimu suvaidino trijų veiksmų dramą "Teta iš Amerikos". Gražios Jaunųjų Argentinos lietuvių Sturevičiūtės ir Pajaujytės deklamacijos ir kiti numeriai maloniai nuteikė susirinkusiuosius.

Dalyvė.

BERISSA

"Malūnininkas ir kaminkrėtys". Antroji savo didumu Argentinos lietuvių kolonija Berissoje yra gražiai susiorganizavusi ir sėkmingai veikia. Ypač čia pasižymi mindragiečiai, kurie rugsėjo 11 d. rengiasi atvykti į Avellanedą su operete "Malūnininkas ir ka-

minkrėtys". Myzicinei daliai vadovauja žinomas šv. Cecilijos choro dirigentas muzikas V. Rymavičius. Operetėje dalyvauja: Petronienė, Marcinkevičienė, Adomonai, Stočkūnas, Pilka, Strolia, Žagrakalnis ir Stundžia.

Mindaugietis.

C Ó R D O B A

KORDOBOS LIETUVIŲ ŠVENTE

Š. m. rugpiūčio 7 d. Kordobos susivienimiečiai minėjo savo skyriaus 4 metų sukaktį. Susirinkę M. Bendinsko namuose, šiltoje lietuviškoje nuotaikoje, prie gražiai paruošto vaisių stalo praleido porą malonių valandų. J. Tumošui ir P. Meilučiui pobūvį atidarius, pasakė kalbą išeivis — veteranas V. Šalcas, emigravęs į Argentiną dar prieš pirmąjį pasaulinį karą. Atpasakojęs pirmųjų lietuvių emigrantų vargus ir pakeltus sunkumus, ragino susipratusius Kordobos lietuvius dar tampriau suglausti savo gretas ir skleisti lietuviybės dvasią tarpe tų, kurie jai atšalo.

Trumpą, bet tvirtą žodį tarė taip pat šiuo metu gyvenęs Kordoboje ir dirbęs cemento fabrike J. Kėkstas. Išreiškęs didelį džiaugsmą, kad susipratę Kordobos lietuviai nepamiršta gimtosios kalbos, papročių ir dainos, savo kalboje pabrėžė lietuvių dvasios stiprybę, kuri, perėjus per įvairias skerdyklas, trukurūžų laukus ir kitokius pragarus, išliko. Toliau, priminęs sunkią būklę, kurioje randasi broliai ir sesers Europoje, ragino susirūpinti jų tragišku likimu ir visokiais įmanomais būdais tiesti jiems pagalbos ranką.

Toliau sekė vaišės, kurių metu bičiuliškai pasišnekėta, padainuota lietuviškų dainų ir prisiminta jauniosios dienos Lietuvoje.

Narys.

MONTEVIDEO

ŠVIESAUS LIETUVIO PAMINEJIMAS

Urugvajaus L. Kultūros Draugija rugpiūčio 22 d. savo salėje buvo rengusi kan. J. Tumo-Vaižganto penkiolikos metų mirties sukaktuvių minėjimą. Pasakaita apie didįjį lietuvių skaitė K. Čibirą. Nagrinėdamas rašytojo kūrybą ir jo lietuviškąjį žmoniškumą, prelegentas, tarp kitko, pabrėžė šiuos Vaižganto žodžius: "Visa vyresniųjų kartų paguoda — tai nusimanymas, jog jie ne visu savo asmeniu iš šio pasaulio išnyksta; jog lieka jų kūno gyvybės tęsėjai — palikuonys: vaikai, vaikaičiai ir dvasios tęsėjai — idealų paveldėtojai". Ištraukas iš Vaižganto kūrybos skaitė mokyt. K. Vilkas.

Rep.

Verax įkurtuvės. Š. m. rugpiūčio 12 d. p. Antano ir Emilijos Brazilų namuose, 26 de Marzo 3365, įvyko tenai apsigyverusio Lietuvos Pasiuntinybės spaudos skyriaus vedėjo p. Kazimiero Čibiro-Verax įkurtuvės. Jaukiame pobūvyje dalyvavo Lietuvos pasiuntinys ir įgaliotas ministras Pietų Amerikai p. Dr. Grauzinis su šeima, pasiuntinybės sekretorius p. Grišonas su šeima, lietuvių klebonas kun. S. Grigaliūnas ir kiti vietinės lietuvių kolonijos atstovai. P. K. Čibirui palinkėta daug sėkmės jo naujajame darbe — ispaniškojoje spaudoje ginti Lietuvos bylą.

Montevideictis.

PARENGIMAI LIETUVIŲ SALĖJE

Avellaneda — Brasil 835.

1948 Rugsėjo 11 d., šeštadienį:

Šv. Cecilijos Choro parengimas, dalyvaujant Berissos Mindaugiečiams su opere "Malūnininkas ir Kaminkrėtys".

1948 Rugsėjo 12 d., sekmadienį:

Lietuvių parapijos ruošiamas dvigubas koncertas:

I. koncertas įvyks lietuvių bažnyčioje (Avellaneda, Mendoza 2280) lygiai 5,30—6,30 val. po pietų.

II. koncertas įvyks Lietuvių Salėje lygiai 7,00—8,00 val. po pietų.

Dalyvauja garsiojo Lagun Onak choro geriausieji choristai.

1948 Rugsėjo 19 d., sekmadienį:

Tautos šventė. Rugsėjo 8-tos dienos minėjimas. Rengia Lietuvai Išlaisvinti Centras ir naujai į Argentiną atvykusieji lietuviai. 10,30 val. iškilmingos pamaldos lietuvių bažnyčioje. 5 val. po pietų šventei pritaikyta rimta ir jauki programa Lietuvių Salėje: Paskaita, montažas, solistų dainos, tautiniai šokiai, choras, deklamacijos, tautinių melodijų popuri ir kit.

1948 Rugsėjo 25 d., šeštadienį:

Lietuvių Teatras "Garnys" stato savo naują, didelį ir įdomų veikalą "Pabaigtuvės".

1948 Spalio 3 d., sekmadienį:

Gyvojo Rožančiaus ir Labdaros Draugijos metinė šventė. Prieš pietus 10,30 val. iškilmingos pamaldos. 5 val. po pietų labai įdomi programa Lietuvių Salėje.

1948 Spalio 9, 10, 11 ir 12 dienomis:

Aušros Vartų Parapijos kieme ir salėje įvyks įdomus ir pramogingas Lietuviškas Jomarkas.

Batų Dirbtuvė ir Cigarečių Parduotuvė
Gaminami nauji ir taisomi seni batai

JUOZAS ŠNIPAS

Savininkas

Cabildo 651 — Villa Porvenir — Avellaneda

"LIETUVOS AIDAI"

Lietuviškoji radio valandėlė kiekvieną sekmadienį 8 val. 45 min.

Radio Mitre LR6

Dir. ZEFERINAS JUKNEVIČIUS

DIPLOMUOTA MODISTĖ
DANUTĖ GILVYDIENĖ

•
Rio Cuarto 3244
Buenos Aires

Didelė ir moderniška vyriškų ir moteriškų rūbų

SIUVYKLA

Darbas atliekamas sąžiningai, meniškai ir punctualiai
Savininkas

B. SURVILA

Esmeralda 823

T. A. 31-8446

LIETUVIŠKA VALGYKLA -- RESTORANAS

Skanūs įvairiausių rūšių valgiai. Mandagus ir greitas patarnavimas
Savininkas

KAZIMIERAS DUDA

Pedro de Mendoza 2117

T. A. 21 - 2952

FOTO STUDIJA

Fotografijų didinimas. Įvairių rūšių portretų gaminimas. Fotografuoja švenčių, vestuvių ir kitas iškilmes
Savininkas

Stanislovas Antanavičius

Av. Pavón 1869

Avellaneda

KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ

Priima įvairius užsakymus. Darbas atliekamas sąžiningai ir gražiai
Savininkas

M. ŠLIKAS

P-je. Blandengues 3015 (altura H. Cortes 650)
Avellaneda

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS "LIT"

Didelis pasirinkimas. Išpildomi įvairūs užsakymai. Pristatome į visas miesto dalis.
Savininkas:

Jonas Aukštikalnis

Vienas iš pirmųjų lietuvių, praskynęs kelią šitai pramonės šakai Argentinoje.

Posadas 23, Avellaneda. T.A. 20, Wilde 7831
(aukštuma Av. Mitre 4500)

Lietuviška įvairių prekių Krautuvė
Savininkė:

JULĖ SKURAUŠKAITĖ

Lietuviai, remkite savo tautiečius, pirkdami jų prekes!

Brasil 915, kamp. Mendoza

Avellaneda

MAŠINŲ FABRIKAS

Šaltam metalo apdirbimui
Kniedžių, varžtų ir veržeklių fabrikas
Savininkas:

Vladas Urbietis

C. Morón 3596 (Alt. Pavón 3500), Lanus
T. A. 241, Lanus 0116

Mechaninė dirbtuvė

Veržeklių gamyba. Gaminamos standartizuotos geležinės ir bronzinės veržeklės
Savininkas:

Inž. Jonas Ramanauskas

Anatole France 390, Sarandi, Avellaneda

Geležinių ir bronzinių įvairaus dydžio sraigtų (tornillos) metalui veržti fabrikas
Gaminama automatinėmis staklėmis

Inž. Jonas Čekanauskas

Brandzen 2555 - Avellaneda - T. A. 22-9264
T. A. Particular: 22, Avellaneda 7812

Metalo išdirbinių fabrikas

Gaminama įvairūs sraigtai ir kitoki metaliniai išdirbiniai automatinėmis mašinomis ir dideliame kiekyje

Emilija Čekanauskienė

Brandzen 2645
T. A. 22 Avellaneda 8535 ir 4258 — Sarandi

MECHANINĖ DIRBTUVĖ

Įvairiems darbams. — Įvairiausi pritaikymai, padangų ir stabdžių keitimas. Darbas atliekamas sąžiningai ir greitai.

J. Sudnius ir D. Reale

Entre Rios 1866, Buenos Aires - T. A. 23-0903

VITRINŲ FABRIKAS

Įvairiausi moderniški įrenginiai vaistinėms, drabužių parduotuvėms, barams ir t. t.
Savininkas:

Kazimieras Kaminskas

Trelles 1545-47 Buenos Aires
T. A. 59, Paternal 3675 ir 1918

LIETUVIŠKA DUONOS KEPYKLA 'EUROPA'

Kepama įvairių rūšių lietuviška duona. Pardavimas vietoje ir su pristatymu į namus. Priimami užsakymai įvairių švenčių ir iškilmių paruošimui

Jonas Motiekūnas

Savininkas
Curupayti 230-32 - Gerli F.C.S. - Avellaneda
T. A. 241, Lanus 0933

Lietuviškas kėdžių fabrikas

Gaminamos tvirtos ir stilingos kėdės pagal užsakymą: viešbučiams, kavinėms, raštinėms, krautuvėms ir privatiems butams

Bronius Eidukonis

Savininkas

Salta 265, Sarandi F.C.S. T. A. 22 - 5461

Didelis Kėdžių Fabrikas

Gaminamos įvairių rūšių kėdės dideliais kiekiais. Darbas atliekamas sąžiningai ir punctualiai
Savininkai:

Šulnis ir Geigas

Chile 765 — Humberto I 1956
T. A. 20 - 9578 Avellaneda

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS

Dirbamos įvairaus stiliaus stiprios kėdės viešbučiams, kavinėms, raštinėms ir privatiems butams

Kazys Vanagas ir Stasys Šulnis

Savininkai

Quilmes 184, Bs. Aires, T. A. 61, Corrales 4570

KĖDŽIŲ FABRIKAS

Atlieka įvairius užsakymus ir pristato į namus. Didelis pasirinkimas.

JUOZAS JUŠKA

Savininkas

R. Gutierrez 1948 - Avellaneda - T. A. 22 - 5137

**Pirmaeilis Moterų Grožio Salonas
KIRPYKLA "LA RUBIA"**

Savininkė:

ONA KASPARIENĖ

Soler 3441 Bs. Aires T. A. 79, Gómez 2528